

O stanovanjskih skupnostih

(Nadaljevanje s 1. strani)
 Naj zaživijo stanovanjske skupnosti oz. naj krajevni odbori začno reševati skupaj z vsemi prebivalci vprašanja, ki tarejo ljudi, ki kličejo po ureditvi, ki v resnici pomenijo vsloj stopnjo življenjske ravn. Za tako izboljšanje življenja bodo ljudje povsod radi tudi sami prispevali potreben delež, pa bodi to v mestu ali na vasi. Računi morajo biti čisti in jasni. O obsegu delav-

nost, stanovanjske skupnosti, servisov, vrtecev za varstvo otroka (ki jih lahko ustanovijo prav tako krajevni odbori, kot druge servise) naj sprejmejo predvsem ljudje sami, saj bodo hkrati tudi povedali, koliko so pripravljene prispevati za urejevanje takih vprašanj. Planiranje "od zgoraj", kaj vse bi kazalo narediti in kaj vse bi bilo dobro, se nam zlasti v tem primerih kaj hitro izjalovi.

dolega leta. Pri tem nas tepe dosedanja nenatančnost v stanovanjski graditvi, težave v komunalni graditvi zaradi raztresenosti okrog mest in drugih naselij. Če pa hočemo graditi gospodarno, se moramo obrniti na centre. Iz sorazmerno bornih sredstev, ki jih imamo na voljo (ob znatnih potrebah na vseh področjih) ne smemo graditi več na široki fronti, temveč moramo sredstva osredotočiti v središča, v strnjena naselja. Gospodarske centre okraja moramo izgrajevati dosledno po planu. Nenačelna socialna nam lahko kaj hitro sproti pobere vse sklade. Z anarhijo gradenj v zadnjih letih je treba odločno prelomiti in strogo izpolnjevati načelo izgradnje središč: mobilizaciji lastnih sredstev za razne oblike gradenj, predvsem za združeno gradnjo, moramo posvetiti vso pozornost, saj je teh sredstev veliko več kot jih imamo zdaj v vseh takih skladih! Interesantom pa moramo jamčiti, da bodo za svoj denar v doglednem roku dosegli odpljive rezultate;

kar smo že zgradili, ni popolno (nova naselja so brez trgovin, brivnic, trafik, mlekarin in prodajalnih kruha, brez otroških vrtecev in pod.). Lahko govorimo o okrnjeni stanovanjski izgradnji, kar je treba takoj popraviti, v bodoče pa graditi sredstva za gradnjo stanovanj v družbenih planih okraja in občin. Mnogi invalidi, bolniki, stari borci so socialno, predvsem pa mnogokrat tudi politično ogroženi ljudje, za kar niso sami krivi; tu je pomoč družbe nujno potrebna. Treba jo je končno vendarle že zagotoviti, hkrati s tem pa

odpraviti dosedanje nehumane odnose do teh naših zaslužnih ljudi;

za vse te naloge pa se morajo zavzeti člani SZDL in Zveze borcev; demokratičen način razpravljanja o vseh teh problemih je na terenu precej ovržen, a vendar moramo o vseh teh vprašanjih razpravljati na široki osnovi z vsemi ljudmi.

Se so govorili člani okrajnega odbora SZDL: o slabi skrbi državljanov za nova stanovanja in naprave v njih, o problemu upokojenecv in potrebnih stanovanjih za novo delovno silo, o večjem številu stanovanjskih združenj, o prednostih zaposlenih mater, zlasti hranih, pri varstvu otrok v vrtcih in drugih ustanovah; o tem, da bodo morali na občinskih in krajevnih konferencah SZDL o vseh teh vprašanjih in nalogah stanovanjskih skupnosti razpravljati še bolj konkretno. Občinske organizacije bodo morale prav tem problemom posvetiti vso pozornost in največjo odgovornost. Podatki o potrebnih stanovanjskih skladov, ki jih je dobila okrajna komisija, niso točni — kdo drug kot občinske organizacije SZDL bodo prav zato dolžne naltiti članom in vsem državljanom čestega vina in predložiti točne obračune, ustvarjalno kritizirati dosedanje napake in krepeko poseči vmes da se stvari izboljšajo in hitro popravijo! Prav na občinskih plenitvah bodo imeli odborniki SZDL priložnost, da se o vsem tem pomenuje, nato pa temeljito pogovore tudi s člani o tem, kako in kaj ukrepati.

Nekateri problemi v politiki stanovanjske graditve

Stanovanjska skupnost je skupnost družin, ne pa hiš! Stanovanjska skupnost tudi ni združenje hišnih svetov in ne nadaljevalec starih stanovanjskih skupnosti (kar v praksi še marsikje memijo) — s to mislijo je poročevalec na razširjeni seji prešel na drugi del poročila: na obravnavanje nekaterih problemov v politiki stanovanjske graditve v okraju.

Našli bomo tudi le nekaj glavnih ugotovitev: poročila občin o stanovanjskih skladih in njihovem upravljanju niso ne popolna, ne povsem točna. Upravni odbori občinskih stanovanjskih skladov so le bolj formalni organi kot pa resnični družbeni upravljalci. O trošenju teh sredstev sklepajo in odločajo še vedno drugje, upravni odbori stanovanjskih skladov pa le formalno ponavljajo že prej sprejete sklepe. Skladi ne poslujejo na temelju natečajev, temveč še "po starem". Ne nastopajo posredno kot investitorji in ne po načelu "kdo da več". Združena gradnja stanovanj je še močno na šibkih nogah, dejal bi lahko, skoraj neka odmrznjena.

ObLO kot politične ter gospodarske organizacije premalo načrtno skrbijo za stanovanja borcev, izmed katerih mnogi

še vedno žive v težkih stanovanjskih razmerah. Varčevanje in angažiranje samoprispevkov je še vedno le v začetnem stanju — čeprav je mnogo zanimanja za stanovanja, pa sedanje stanje ne daje interesantom dovolj konkretnih odgovorov: kdaj, kako in s čim bom lahko prišel do lastnega stanovanja, če vložim sam toliko in toliko sredstev, materiala, delovne sile in pod (kar je mogoče zlasti v pogojih združene graditve). Politika občinskih stanovanjskih skladov je bolj podobna sistemu "iz rok v usta" kot sistemu dolgoročnega, zanesljivega programa. Razresene gradnje zasebnih hišic podpirajo obč. stanovanjski skladi (lani so izdali za to 96 milijonov posojil, letos približno 83 milijonov dim), čeprav breme komunalni izdatki (pot. ceeste, elektrika, kanalizacija, ureditev okolice itd. itd.) v glavnem spet komune. Tudi podjetja so tu preveč širokogrudna, pa spet premalo načrtna: ne vidijo potrebe, da se zgradijo stanovanjski center v bližini tovarne. Težav za vse te vzroke je še več, nekateri so tudi objektivne narave; ostane nam pa dejstvo, da se organizacije SZDL s tako politiko graditve stanovanj vnaprej ne morejo in ne smejo več enostransko strinjati.

Ponoven predlog: občinski odbori SZDL in ObLO naj o vsem tem konkretno razpravljajo in sklepajo!

Zaradi omejenega prostora izkušimo iz razprave glavne ugotovitve:

V svete stanovanjskih skupnosti več delavnih, prizadevnih ljudi, ki so živo zainteresirani za ureditev številnih problemov ter organov upravljanja, pri čemer ne pozabiti na žene in neposredne proizvajalce — delavce; poudarjati občinski center so zdaj mnogokrat zastopani na račun vasi, na drugi

strani pa mnogi krajevni odbori še niso našli svoje vloge; oboje terjaja resne spremembe v odnosih do teh vprašanj; naš okraj je krenil naprej v investicijski dejavnosti, zlasti na gospodarskem področju, zaostajamo pa v načrtni stanovanjski graditvi. Obstaja možnost za hitrejšo in pravilnejše reševanje teh problemov. Hitra izgradnja nam je prinesla vrsto problemov, ki nas bodo zaposlovali še

Vsebina krajevnih konferenc: skrbi, želje, predlogi in načrti ljudi!

Poročilo sekretarja okr. odbora SZDL o pripravah na krajevne in občinske konference Socialistične zveze je vsebovalo v glavnem napotke, o katerih smo pisali minul teden v razgovoru s tovarišem Romanom Ogrinotom, zato jih ne bomo ponavljali. O nekaterih vprašanjih s tega področja bomo še poročali, objavljamo pa ugotovitev, s seje:

Za kratek rok, ki je pred organizacijami, je pred obdobjem in člani SZDL veliko resnih in odgovornih nalog. V občini je prav za to delo precej gradiva. Navzoči zastopniki organizacij Rdečega križa, okr. sveta Svoboda in prosvetnih društev, Ljudske tehnike in Zveze borcev so poudarili predvsem pomen resničnega sodelovanja Socialistične zveze z drugimi organizacijami in društvi v občinah. Tu preko formalne povezave ali načelnih »pristajanj« na delovne programe društev in organizacij še nismo prešli — v veliko škodo SZDL in zainteresiranih društev! Resnično je potrebna prelomnica.

Pri vsem tem pa mora biti izhodišče za celotno dejavnost novi statut in program SZDL Jugoslavije, ki daje bogate, nove oblike delu in spreminjanju organizacij. Ljudje še vedno zelo slabo poznajo novi statut in program, zato je treba oboje prav zdaj temeljito obdelati. Občinska vodstva SZDL resnično ne bi smela mimo dela in težav Svobode, prosvetnih društev, gasilcev, tabornikov, LMS, Ljudske tehnike, Rdečega križa in drugih; ne kaže pozabljati, da ljudje vedno skrbno spremljajo, kaj pravi občinsko vodstvo o dogajanju na terenu.

Seja je bila zaključena s predlogom, da bodo vsa obč. vodstva SZDL dobila sklope razširjene seje, da bodo prirejena za vodilni občinski gradivo posvetovanja, celotno gradivo razširjene seje okrajnega odbora SZDL pa bo podlaga za še bolj konkretno obdelavo problematike v občinskih organizacijah Socialistične zveze.

Tone Gošnik

S PLENUMA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V SEVNICI

Za večjo varnost pri delu

V nedeljo so se v dvorani gasilskega doma v Sevnici zbrali člani plenuma občinskega sindikalnega sveta, predstavniki sindikalnih podružnic in delegati (za v prejšnjem številu). Seji so prisostvovali tudi predstavniki političnih organizacij in tajnik Okrajnega sveta.

V prvem delu zasedanja so prisotni iz poročila predsednika tovarna Jožeta Pačka in iz razprave ugotovili vrsto pomembnih stvari v dosedanjem delu. Ugotovili so tudi, da ima 24 podružnic kar 2.945 članov sindikata. Analizirali so delno pretreke politične konference podružnic. Delo za volitev novih delavskih svetov in naloge sindikata. Ugotovitev plenuma, da je bilo za izobraževanje delavcev v podjetjih malo narejenega, so prisotni potrdili. Ugotovili so da Delavska univerza ne bo zmogla obsevnih nalog izobraževanja in da bo nujno vsaj v Kopitarni in v rudniku Krmelju ustvari izobraževalna centra. O nagrajevanju po učinku in drugih oblikah je bilo povedano, da se zdaleč niso izkoristile vse možnosti. Veliko razprave je bilo tudi o možnostih, da bi si delavci gradili stanovanje hiše. Okoli tega problema so se nanašali še drugi (zadržana gradnja, etajna lastnina skupno vlaganje in varčevanje, plačilo stanovanj vnaprej, zarod za stanovanjsko izgradnjo itd.), vendar kaže da so mnenja o tem deljena.

Plenum je ugotovil, da je povezava med podružnicami in svetom predstavniki ter bi jo bilo treba okrepiti.

V drugem delu so razpravljali o varnosti pri delu in o posledicah nesreč pri delu ter škodi, ki jo prinašajo našemu gospodarstvu. V tekočem tednu varnosti bodo tri dni predvajali strokovne filme v Sevnici in Krmelju.

Priprave na konference

V petek, 14. oktobra, so na seji predsedstva občinskega odbora SZDL razpravljali o pripravah na bližnje krajevne konference ter o delu bodočih krajevnih odborov SZDL in njihovih podružnic in sekcij.

M. S.
 Kadar kupujete ali želite kaj prodati — poslužite se našega oglasa

Poročali smo že, da je Obrtno kovinarsko podjetje v Dobovi prvo v okraju doseglo in izpolnilo letošnji proizvodni plan. Delavnice ima v teje zgradbi: v prvem nadstropju in na dvorišču. Preden pridejo v zgorajno delavnico, morajo s materialom in izdelki po stopnicah, kar jih semalokrat ovira pri delu. Kljub različnim oviram si majhen, toda vztrajen kolektiv prizadeva, da bi kar največ prispevali skupnosti

Nagrajevanje po delu ugodno vpliva na proizvodnjo

Sodelavce RTV Ljubljana je pred kratkim naprosil šefa računovodstva v NOVOTEKSU tovariša Franja Sveta za kratek posnetek o uveljavljanju nagrajevanja po delu v tekstilni tovarni. Zaradi zanimivih podatkov posredujemo sestavek tudi našim bralcem.

Da bi povečala proizvodnost in odkrivanje notranjih rezerv sta DS in UO sklenila spreminjati dosedanj sistem nagrajevanja. Po prejšnjem sistemu je teklo nagrajevanje po pravilniku o individualnih normah in pravilniku o premijah. Razen tega smo od časa do časa po ne preveč stimulativnem načinu delili tako imenovane presežne plače, ki so zaradi ekonomskih instrumentov in načina plačevanja amuitet znašale v vsem letu 1.80 enomesečnega prejemka (linearno na osnovi zasluška posameznika). V novem pravilniku o nagrajevanju po enoti proizvoda so zajeti naslednji ekonomski pokazatelji: količinska proizvodnja in kvaliteta z upoštevanjem reklamacij.

Vse to obračunavamo, osebne dohodeke pa ločeno izplačujemo v štirih ekonomskih ter dveh režijskih enotah. Osnova za obračunavanje osebnega dohodka so ceniki, ki dajejo ceno za enoto proizvoda, to je meter tkanine ali kg predvaja. Osnova cenikovega izračuna je tehnično potreben čas za izgotovitev metra tkanine ali kg predvaja v posamezni ekonomski enoti. Pri tem upoštevamo strukturo delovne sile v višino osnovnih tarifnih postavk za to delovno mesto.

Ko smo letos januarja uvedli nov način obračunavanja in izplačevanja osebnih dohodkov, smo avtomatično prenehali s starim izplačevanjem preseženih osebnih dohodkov. Le-te namreč ob prekoračitvi postavljenega plana izplačujemo sprosti, vsak mesec. Ta način nagrajevanja deluje pozitivno na delavce, saj prejema mesечно večja ali manjša

tudi osebni dohodki delavcev. Lani so znašali povprečno na mesec 15.200 dinarjev, letos pa so zaslužili delavci povprečno po 17.000 dinarjev.

Delavski svet je sklenil, da bo ta sistem razvijal še naprej tako, da bi bili v obračunu zajeti znanjski ali povečani stroški ekonomske enote. Gre namreč za precejšnje rezerve, ki bi jih lahko še izkoristili ter s tem povečali dohodek in čisti dohodek podjetja. S tem pa bodo ustvarjena tudi potrebna sredstva za izplačevanje realnejših prejemkov delavcev.

Dodajmo k temu še podatke o proizvodnji. Plan proizvodnje tkanin so avgusta presegli kar za 19 odstotkov, preje pa so proizvedli za 5 odstotkov več kot je predvidel plan. Osemesečni plan so v proizvodnji tkanin presegli za 5 odstotkov, v proizvodnji preje pa za 3 odstotke. V primeru s osemesečnim proizvodnjo manjico leta so letos proizvedli 73 tisoč kv. metrov tkanin in 180 ton preje več. Povečanje proizvodnje preje gre na račun uvedbe tretje delovne izmene v metličkem obratu, kjer so na novo zaposlili 66 ljudi.

Letos so v Novoteksu posvetili vso skrb tudi kakovosti izdelkov. Tako je bilo kar 96 odstotkov vseh proizvedenih tkanin prvovrstnih, ali za 3 odstotke več kot lani v tem času. Proizvodnja bodo letos z nabavo 20 novih statev še povečali. Devet statev je že začelo obratovati, ostalih 11 pa bo steklo do konca leta.

Povprečni zaslužki delavcev lani 15.200 din, letos že 17.000 din

Vzporedno z omenjeno povečano proizvodnjo in proizvodnostjo dela so se povečali

Več novic iz Bele krajine!

Komisija za tisk, agitacijo in propagando pri Občinskem odboru SZDL v Crnomlju se je pred nedavnim sestala. Razpravljala je o tem, kako seznaniti našo ožjo in širšo domovino ter naše rojake v tujini z novicami iz Bele krajine. Član komisije menijo, da je prav v Beli krajini vedno kaj novega, žal pa vrsta gospodarskih in kulturnih novic ostane doma. Radiotelevizija Ljubljana in časopis, razen Dolenjskega lista, bore malo povedo o nas in našem življenju. Vse premalo pozornosti posvečajo tudi priložnim lepotam Bele krajine: Kolpi, Mirni gori, Vinlel. Kje je vzrok temu? V podjetjih,

ustanovah, v raznih komisijah, organizacijah in društvih. Mi dopuščajo, da ostane vse to med štirimi stenami. Doplanček in novinarji dobe premalo priznanj, je zaključila komisija, poskrbela pa je, da so bili imenovani dopisniki za področje občine.

Jože Školc

Ko odhajate Vaši fantje in sečije na odlašanje vojaškega roka v JLA ali na ohranitev, jim nikaar ne poslabšajte narobe! Tudi "DOLENJSKEGA LISTA"! Vsek teden jim bo pripisal vse domače novice in spuščevali — samo jim to veselje takoj pripravite!

NOVE NALOGE delavskih univerz

tljstva, zgodovine, zemljepisla itd., veliko ljudi pa se učijo tudi tujih jezikov. Če že ocenjujemo delo ljudskih univerz, je treba omeniti tudi zelo pohvalno vztrajnost pri izobraževanju. 49.819 slušateljev se je vpisalo v različne tečaje. Od tega jih je 45.889 te tečaje in šole tudi končalo. Skoraj polovica obiskovalcev tečajej so delavci.

Ko so nedavno tega na seji Zveze delavskih in ljudskih univerz ocenjavali minulo obdobje, so ugotovili, da so z uspehi, izražanimi v številkah, lahko povsem zadovoljni. Količine je dovolj. Drugače pa je, če bi začeli ocenjevati tudi kakovost te izobrazbe, ki jo je že tako ali tako težje ugotovljati. Tu prav gotovo še ni vse storjeno, čeprav posamezne ocene kažejo, da je delo že veliko boljše kot je bilo pred časom. Kakovost dela v delavskih in ljudskih univerzah pa je odvisna predvsem od kadrov. Zato bo najvažnejša skrb ustanoviteljev in političnih vodstev, da zagotove za delavske univerze primerne kadre. Ustanovitev delavskih univerz namreč ni opravljena z ustanovitveno odločbo, pač pa jim je treba zlasti sedaj v začetku nuditi oporo, ki bo lahko pripeljala tudi do večje kakovosti njihovega dela.

Zelo važna naloga delavskih univerz v prihodnjem obdobju je sistematična vzgoja, ki naj omogoči, da bodo ljudje dobili na tej ustanovi resnično dopolnilno izobrazbo ter v nekaj letih nabrali dovolj znanja, ki ga bodo lahko uporabljali tudi na svojem delovnem mestu. O vsem tem razmišlja tudi Predsedstvo delavskih univerz ter pripravljata ustrezne programe oziroma učne načrte, ki bodo omogočili študij posameznih predmetov in bodo porazdeljeni na več zaokroženih enot. Vsakdo bo potem lahko posegel po tistem delu znanja, ki mu bo pri delu najbolj potrebno.

Nedavni posvet je opozoril tudi na prepotrebno pomoč, ki naj bi jo nudile delavske in ljudske univerze podjetjem. Le-te bi morale namreč dopolnjevati izobraževanje, ki ga podjetje organizira samo v okviru svojega izobraževalnega centra. Dolžnost delavskih univerz je, da spodbujajo podjetja k izobraževalnemu delu. Pri vsem tem pa mora biti zelo jasno stališče, da delavska univerza ne more biti ustanova ki bo v nekem smislu dopolnjevala politično agilnost v določenem kraju. Delavska univerza ne more nadomestiti aktivnega dela političnih organizacij. Zato univerze pač niso bile ustanovljene, ponekod žal, prevladujejo prav take težnje. Slec ko prej mora delavska in ljudska univerza postati izobraževalno središče, ki bo dvigalo raven in znanje naših

Čemu dolga tri leta?

(Nadaljevanje s 1. strani)
 Tudi v Beltu se pripravljajo. Kadrovska služba je že izdelala seznam poklicev. Doselej so jih poznali morda nekaj več kot deset, odselej pa jih bo v oddelku za strojno obdelavo 17, v oddelku za ročno obdelavo 13, v oddelku za izdelavo in vzdrževanje orodij 5, v livarni 13, v oddelku za toplotno obdelavo kovin 4, na splošnih delih 9, skupaj 53 poklicev. Za vsakega izmed naštetih poklicev bodo izobraževali delavce po posebnem, vnaprej skrbno pripravljem programu, katerega že izdeluje izobraževalni center.

V podjetju Beti v Metliki je stanje drugačno. Podjetje je še mlado, vrhu vsega pa se pripravljata na večjo rekonstrukcijo. Dosedanji vajenski sistem izobraževanja jim zankaerč se ustreza, vendar je učna doba tudi zanje predolga. Menijo, da bi jo bilo mogoče skrajšati na dve leti. Delavke za tekočo proizvodnjo so usposobili s priučevanjem. Ker bodo dobili vrsto novih sodobnih strojev, potrebujejo zanje dobro izvežbane predelavce, ki bodo sposobni prevzeti nižja vodilna mesta v neposredni proizvodnji. Takšne predelavce bodo izbrali iz vrst dosedanjih vajencev. Tekstilna industrija ima v Sloveniji že staro tradicijo, najbolj se razvija na Gorenjskem, kjer je večina tekstilnih del. Tja pošiljajo svoje vajence na teoretični in praktični pouk. Ko bodo dobili osnovne kadre z vajenkim načinom izobrazbe, bodo ta način opustili in pričeli delavce strokovno izpopolnjevati v izobraževalnem centru za katerega že pripravljajo prostore. V

Da zaslužijo to vprašanje res posebno skrb in pozornost, kaže številka saj je v prvih šestih mesecih letošnjega dela samo v tej občini znašala izguba narodnega dohodka zaradi nesreč pri delu kar ŠEST MILIJONOV DINARJEV!

nagrajevanju vajencev je kolektiv izvedel nekaj pozitivnih izprememb: v prvem letniku prejema 4 tisoč, v drugem 6 tisoč, v tretjem pa 7 tisoč dinarjev mesečne nagrade.

Kolektivi, ki smo jih obiskali, torej že resno razmišljajo o tem, da je treba industrijskega delavca poučevati na nov, sodobnejši način. Ne le razmišljajo, celo resno se že pripravljajo na to. Ogledimo si le nekaj primerov, ki resno govore o tem! 25 priučbenih strugarjev v Beltu proizvajajo vse, kar tovarna dobavlja tovarni TAM v Mariboru, ki je eden izmed njenih največjih odjemalcev. Seznanili so nas s kvalifikacijskim sestavom v livarni: izmed 119 delavcev sta 2 visoko kvalificirana, 12 je kvalificiranih, 11 polkvalificiranih, vsi ostali pa nekvalificirani, priučeni delavci. Proizvodnja na kljub temu uspešno poteka.

Hitri razvoj industrijske proizvodnje zahteva vse več strokovnjakov, mojstrov dela, ki morajo biti ozko specializirani za eno, največ dve ali tri delovne operacije. Ko smo se v podjetjih, ki smo jih obiskali, pogovorili o vsem, kar nas je zanimalo, smo nazadnje povsod vprašali še to: Ugotovili ste, da novi način izobrazbe ne ustreza, pripravili ste boljšega, toda zakaj še vedno sklepate učne pogoje? Odgovorili so nam: zakoni so še stari, moramo jih upoštevati, dokler ni novih predpisov...

Cemu čakati na nove predpise? Resolucija Zveze ljudske skupščine nudi vendar dovolj možnosti za izobraževanje v podjetju. Ne tovarni, ne delavcu ni potreben naziv, kvalifikacija, ampak znanje, s katerim bo proizvajal več in v sistemu nagrajevanja po delu tudi več prejel. Zakaj torej ne bi mladega človeka, ko pride v tovarno, s pomočjo izobraževalnega centra izobrazili in ga nato z odločbo nastavili na delovno mesto ter v odločbi poudarili, da bo plačan po učinku? Njegov najboljši izpit bo proizvodnja! Izobraževalni center nam bo dal delavca, kakršnega potrebujemo. Če bo prizadevanje in delaven, se bo lahko izobrazil še naprej in napredoval. Vajenci so torej v industriji nepotrebni, saj vsak državljan, ki je dopolnil 15 let, lahko sklene veljavno delovno razmerje.

Kljub vsemu pa ne trdimo, da bodo vajenci v industriji popolnoma izginiti. Tudi industrijska podjetja jih bodo še nekaj časa potrebovala za servise in remontne delavnice, saj bo moral delavec v njih imeti široko izobrazbo. Pozabiti pa ne smemo, da lahko delimo delo tudi v takšnih delavnicah!

Podjetje izobražuje delavca zase, zato ima popolno pravico, naučiti ga tega, kar bo v proizvodnem procesu potreboval. Papirnate kvalifikacije delavci in bolj izgnanih pomen. Delavski sveti pa naj stvarno razpravljajo o vzgoji svojih kadrov in o tem kako bodo na prejšnji način na odpravi obrtniški način vzgoje v industriji ter za nadomestil z novimi boljšimi, saj bomo nove, ozko specializirane kadre v industriji vse bolj potrebovali.

Lado Lamut: Večerne senice v Kostanjevici

VINICA - leta 1943

Tedaj se je italijanski fašisti povsem razgall. Teror, ubijanje zavednih domačinov, množično odpremljanje prebivalstva v internacije in poškodbe domov za vodnih sinov velike narodne revolucije je bila naslada zatiralcev slovenskega življa. Da bi bile rane Vinčanov in prebivalstva okoljskih naselij še šivljeje in še bolj pekoče je poskrbela izdajalska duhovščina. Iz svojega brloga na Vinici sta namreč domača duhovnika vodila belogardistično sveto, ki je imela poslušanke v bližnji Vinice v Hrastru ter Stari in Novi Lipi. Ta izdajalska banda ima na vesti številne žrtve, saj je zverinško pobila nekaj stoletnih sinov in borcev NOV. Fašisti so ob podpori domačih izdajalcev hoteli na Kolpi razdvojiti dva bratska naroda ter so skušali tudi vzpostaviti umetno mejo.

Se istega leta so fašisti pobrali šila in kopita in z njimi so se odpravili tudi »bele hijene«. V oktobru mesecu je bilo, ko so se nemški nacisti s pomočjo ustašev namenili, da vderajo preko Kolpe in pokore že svobodno belokranjsko ozemlje. Omenjene enote pa so na Vinici našle na izredno močan odpor. Ki so ga nudile partizanske enote ob podpori vinjskega in okoljskega prebivalstva. Tri dni in tri noči je trajal boj ter po vdoru v Belo krajino pri Grbičah se je partizani sovražni predreti do Vinice. V tem boju je padlo več domačinov, požgana sta bila Sečje selo in velik del Vinice.

V spomin na dan omenjene velikane boje praznuje Vinica 21. oktobra svoj krajevni praznik

VINICA - danes

Področje Vinice je razširjeno območje, saj zajema okoli 6.000 hektarov površine s približno 2 tisoč prebivalci. To območje je izrazito kmetijsko, vendar vselotič in kamnita krasna zemlja ne nudi pogojev za smel razmah poljedelstva. Povoljnije so prilike za živinorejo in sadjarstvo za živinorejo pa je potrebna dobra krmilna baza, ki zahteva iz-

boljšanje košenec ter več detelje in krmilnih rastlin. Manj vredne površine so primerne za ureditev nasadov orehov, češenj in kostanja. Dandanes se primanjkuje strjenih sadovnjakov, saj je sadno drevje posajeno le okrog gospodarskih posojij in še to je v pretežni večini zanemarjeno in premalo čiščeno. Nujno je požrtvi delovanje Kmetijske zadruge, ki naj bi postala žarišče kmetijskega razvoja na tem področju.

Obraščajo se še zelo slabo razvito. Projekt za gradnjo mizararke, kolarke in kovarske delavnice na Vinici je še pripravljeno in občinski ljudski odbor Črnomelj bo skušal v najkrajšem času urediti finansiranje gradnje. Pri tem pa je treba pomeniti, da se imel do sedaj mizarški obrat na Vinici zelo ugodne razmere za svojo ureditev in razmah ter bi kolektiv če bi postavil interese v prvostopni pred interes posameznikov, še lahko ustvaril dovolj lastnih sredstev za soudeležbo pri najetju investicijskega posojila za novo gradnjo.

Odvijala moška delovna sila ima možnosti zaposlitve v rudniku Kanjžarici, saj prevzela rudniški avtoBUS redno svoje delavce na relaciji Kanjžarica - Sinji vrh. Še pred nekaj leti je imela vinica zelo slabe prometne zveze. Čeprav je bil opušen načrt za železniško progo Črnomelj - Vinica (Vrbovsko), ima Vinica v sedanjosti svojo avtoBUS zvezo s Novim mestom in eno direktno z Ljubljano. Potrebna pa bi bila še ena zveza, in sicer odhod v Ljubljano zjutraj povratek za zvečer.

S priselitvijo zdravnik je prebivalstvo vinjskega območja veliko pridobilo, saj ni več potrebe no iskati zdravniške pomoči v 17 kilometrov oddaljenem Črnomlju. Pomaka zdravstvena postaja nudi redno zdravniške usluge.

Ob Kolpi pod vinjskim gradom sedaj grade camping. V prihodnji sezoni bo tu prijetna turistična postojanka. Prav turizem naj bi preoblikoval znanji videl Vinice. Številni partizanski borci in partizanski vojniki, ki so prešli ta predel Bele krajine vedo, da nudi Kolpa s svojimi deloma skalnatimi deloma zelenima bregovoma ter številnimi obrežnimi mlinj in žagami zelo pestro sliko. Camping bo zajel prostor med dvema jezovoma, kjer bo na razpolago globoka in plitva voda, tako da bo zadovoljilo stihernega kopalca. Letovišarji bodo lahko poleg kopanja tudi rabadili in delali prijetno bližino okolice. Sedaj je že dograjena glavna stavba namenjena za gostilne, in obratnik vode. Dostop do kopalnice je izdelan, grmovje in

drevje na bregu razročeno, struga očiščena. Do sezone bodo postavljene kabine ter urejena solnarna in igrišča, ornamentalna podjetja in ustanove pa bodo postavile vrsto letnih hiš, namenjenih za oddih delovnih ljudi.

Za napredek Vinice in povečanje turističnega prometa bodo morale poskrbeti prav vse družbene organizacije.

Mladina v Loki bo razgibala dejavnost

Verjetno bo ravno predvolilni sestanek v aktivu Ljudske mladine v Loki pri Zidanem mostu bistvene važnosti za nadaljnje delo tega aktivja. Znamo nam je, da je v prejšnjih letih mladina v Loki prednjačila s svojo pestro dejavnostjo. Tega sedaj ne bi mogli trditi. Kite je vrstnik Mladina ni iskala dovolj pomoči pri občinskem vodstvu Ljudske mladine v Sevnici, od ostalih organizacij na vasi ni dobila podpore. Na dobro obiskanem predvolilnem sestanku, ki so se ga udeležili tudi predstavniki občinskega komiteja Ljudske mladine iz Sevnice, so mladinci razložili vse nejasnosti se pogovorili o svojem delu in napakah in na koncu sprejeli program, ki obeta dosti večjo živahnost. Aktiv v Loki se bo kmalu povzpela na visoko mesto v sevniki občini. sa.

ZGODOVINSKI 21. OKTOBER V KOSTANJEVICI NA KRKI

Kostanjevičani so bili zvesti sodelavci NOB, kljub temu, da je bilo njihovo mesto vsa štiri leta zasedeno od okupatorja. Edini prehod je bil preko mostu, ki je bil vedno zastražen. V mestu pa so bili iznajdljivi aktivisti ter so mimo vseh straž nosili parizanom v Gorjanec orožje, municijo, sanitetni material in drugo. 21. oktober bo ostal še dolgo v spominu našim ljudem zaradi zgodovinskega dogodka. Na ta dan leta 1943 so Nemci zbrali v mestu vse moške in jih odpeljali proti Malencam. 25 nedolžnih žrtve, ki so bile od be-že vnaprej določene, so Nemci v dveh skupinah postrelili. Nekaj moških so odpeljali na delo na Rako, ostale pa pustili domov. Veliko jih je padlo na tej poti. Življenja

jim ne moremo vrniti, zato pa čuvajmo vse tisto, za kar so dali življenje. Da bi ostal prostor, kjer je izkpravelo 25 žrtve, v spomin bodočim pokolcem, organizira Krajevna organizacija ZB Kostanjevica s pomočjo Okrajnega odbora ZB postavitev skromnega spomenika. Da bi komemoraciji lahko prisostvovali svoji padli, bori in aktivisti Dolenjske, bo svečanost 23. oktobra 1960, ob 9. uri dopoldne na Malencah. V programu je govor in odkritje spominske plošče, deklamacije ter petje. K odkritju vabimo svoje in aktiviste izpod Gorjanec.

KRAJEVNI ODBOR ZVEZE BORCEV V KOSTANJEVICI

Večjo njivo bi radi

Enoletno tekmovanje pionirjev v Suhj krajini je dalo razveseljive rezultate. Številni pionirski krožki so bili zelo delavni; sploh je pionirska dejavnost povsod na zavidi v vseh. Celo večja komunalna dela niso šla mimo njih. V Žužemberku so pionirji kopal za vodovod jarek k šoli; na Dvoru so uredili večje igrišče, v Smihelu in Ajdovcu so pomagali pri asanaciji šolskih vodnjakov, na Selih pri Šumberku so pomagali graditi gasilski dom, v Prevolah pa pri elektrifikacijskih delih in urejanju okolja šole. drugod so pogozdovale itd. V času tekmovanja sta bili ustanovljeni tudi pionirski zadrugi v Žužemberku in na Dvoru. Pionirji zadržniki so tudi med po-

čitnicami delali na šolskih vrtovih. Uspehi enoletnega tekmovanja niso pustili sledove le na urejenih vrtovih in lepem okolju šole, na opravljenih komunalnih delih, v tehnični delavnici itd., temveč tudi v delovni pripravljenosti pionirjev, ki jo vidimo v letošnjem šolskem letu. Tako bi radi zraven vrta imeli še večjo njivo, da bi oskrbovali nasade. Pionirji iz žužemberške šole so že izrazili željo, da bi jim ljudski odbor dal v upravljanje večjo njivo. M. S.

VSEM VINIČANOM IN PREBIVALCEM O IOLISKIH VASI ČESTITAJO ZA KRAJEVNI PRAZNIK - 21. OKTOBER:

Kmetijska zadruga VINICA. KRAJEVNI URAD, OSNOVNA ORGANIZACIJA ZKS, VAŠKI AKTIV LMS, KRAJEVNI ODBOR ZROP, KRAJEVNI ODBOR RK, LOVSKA DRUŽINA, KRAJEVNI ODBOR SZDL, KRAJEVNI ODBOR ZB, KRAJEVNI ODBOR ZVVI, KUD »OTON ŽUPANČIČ«, GASILSKO DRUŠTVO, RIBIŠKA DRUŽINA.

KOLEKTIV Trgovskega podjetja OTOK v Kostanjevici na Krki. s poslovalnicami: KOSTANJEVICA - PREKOPA - PODBOČJE - ŠUTNA - ČRNEČA VAS. ČESTITA ZA KRAJEVNI PRAZNIK VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN SE JIM SE VNAPREJ PRIPOROČAJ!

KMETIJSKA ZADRUGA - Kostanjevica. Krajevni odbor - Krajevni odbor SZDL - Osnovna organizacija ZK - Krajevni odbor ZB - Vaški aktiv LMS - Krajevni odbor ZVVI - Krajevni odbor ZROP - Prosvetno društvo »Lojze Košaka« - Krajevni odbor RK - Gasilsko društvo - Društvo prijateljev mladine - Lovska in ribiška družina.

Veliko možnosti za idejno-vzgojno delo med mladino

Občinska komisija pri OK LMS Novo mesto pripravlja za letošnje sezono obširen načrt idejno-vzgojnega dela za mladino. Idejno-vzgojno delo se bo v glavnem odvijalo v dveh smereh: I. Idejno-vzgojno delo za najširši krog mladine - izvajanje predlaganih ciklusov (skupno 27) z več kot 50 temami, mladinske tribune, debatni krožki itd. II. Izobraževanje in vzgoja mladih družbenih delavcev in aktivistov Ljudske mladine (seminarji, mladinske politične šole, marksistični krožki itd.). Vsaka smer ima svojo nalogo, obe pa naj mladini nudita

takšno udejstvovanje, kot si ga želi. Seveda pa številni dogodki po svetu in naš družbeni razvoj zahtevata od vodstev, da nanje reagirajo in jih tolmačijo mladini. Zato ne smemo tega izvajati sprejetega programa, ampak ga moramo neprestano dopoljevati. Tako bomo ustregli željam širokega kroga mladine, ki se živo zanimajo za vsa vprašanja doma in v svetu. Konkreten plan: v vseh več-

jih občinskih centrih je treba organizirati večerne politične šole, po možnosti organizirati šole za življenje (predavanja na šolah in delovnih kolektivih). Delo marksističnih krožkov na šolah je teče. Aktivni LMS bodo imeli na razpolago predavanja na občinskih komitejih (v obliki skript ali pa pomoči s samim predavateljem). V mesecu januarju bosta organizirana dva seminarja, in sicer za predsednike klubov

V tekmovanju pionirjev: Podzemelj prvi

Občinska komisija za tekmovanje pionirjev in mladih zadržnikov v Metliki je pred dnevi pregledala delo tekmovanih enot. Prvo mesto je prisodila marljivim pionirjem iz Podzemlja, drugo Metliki in tretje pionirjem iz Božakovega. Ogledamo si delo prvih dveh! V Podzemlju je bil načrt dela celo presežen, zlasti v kmetijski proizvodnji, ker so dobili večje zemljišče, kot so pričakovali. Za ustanovitev kmetijske zadruge so se pripravljali že v zimskih mesecih; v maju pa so jo ustanovili. V njej so skoraj vsi pionirji. Sadni vrt so lepo urejevali, v njem so zasadili 24 novih jablan. Na šolskem vrtu so se učili cepljenja. Pomoč so jim radi nudili kmetijsko strokovnjaki iz Gradača in Črnomlja. Dejavnost pionirjev se je kazala tudi v drugih akcijah: pogozdili so 3,5 ha zemljišča pri Dobravcih, obrali so hmelj, sodelovali pri asanaciji šole. Pionirji redno oskrbujejo grobove padlih borcev.

Da bi si znanje razširili, so si ogledali velike plantažne nasade gozdom, meliorizacijo stelnih površin, obenem so videli razne kmetijske stroje. Ogledali so si tudi tovarno BETI in Belokranjski muzej v Metliki. - Na šoli je organiziranih devet krožkov. Za prizadevno delo je bil tehnični krožek nagrajen. Tudi metliški pionirji so bili pridni. Od občine so dobili pol hektarja zemljišča, zasadili so ga s silivnimi sadikami. Obdelovali so ročno, ker za stroj

no obdelavo ni bilo primerno. Šolski vrt obdelujejo že tretje leto. Razen tega so izdelali 50 krmilnic za ptice, pogozdovale gozdne površine v bližini Metlike, cepili rž v Mestnem logu na državnem posestvu, obrali rožičke na rži in hmelj. Zelo dobro je uspela nabiralna akcija sadja in gozdnih sadežev. Na kmetijskem posestvu so se pionirji seznanili s sodobnim načinom obdelovanja zemlje. Ogledali so si obe tovarni v Metliki. Na kulturnem področju je zelo lepe uspehe dosegel pevski zbor, 90 pevcev je nastopalo na raznih proslavah in samostojnih koncertih. Na tekmovanju v Črnomlju pa so bili prvi. Posebno aktiven pa je Podmladek Rdečega križa. Zadnja akcija podmladkarjev je zelo uspela in humanitarna: podarili so preko 200 knjig bolnikom pljučnega oddelka novomeške bolnišnice. -oš.

V Novem mestu: Mladinski klub OZN

Na pobudo mladine iz Novega mesta je bil pred dnevi pri Občinskem komiteju LMS Novo mesto ustanovljen mladinski klub OZN. Mladinski klub OZN niso množična organizacija, pač pa združujejo mlade ljudi pri spoznavanju mednarodne in domače politike in podporanju naporov za mir med narodi. Ob ustanovitvi kluba so se dogovorili, da bodo proslavili 24. oktober, dan združenih narodov, z akademijo, na kateri

bodo nastopili tudi študenti azijskih in afriških držav, ki študirajo v Ljubljani. Delo bo obsegalo predavanje za člane kluba in ostalo mladino. Začasno imajo svoj prostor v mladinski sobi na Občinskem komiteju LMS. Za mladinski klub OZN je zanimanje tudi v drugih krajih. sd.

Trimesečno tekmovanje mladinskih aktivov zaključeno

Okrajni komitej LMS Novo mesto in Odbor za akcije pionirjev in mladih zadržnikov sta razpisala trimesečno tekmovanje mladine. Odziv na to tekmovanje je bil precejšen. Tako je bil v celoti dosežen namen. V zaključno fazo tekmovanja je prišlo 38 aktivov Ljudske mladine Slovenije, ki vključujejo tudi sekcije mladih zadržnikov. Tako bo nagradjenih 38 aktivov Ljudske mladine in trije občinski komiteji Ljudske mladine Slovenije s praktičnim daril v vrednosti 300 tisoč dinarjev. Komitaja, ki je razpisala tekmovanje, se ni določila vrstnega reda, ker je potrebno obiskati aktivne, ki pridejo v poštev za višja mesta. Ta objektivna komisija opravila v teku tega tedna in prinesla končni razpored aktivov. Glede na odlične uspehe, ki jih je prineslo tekmovanje, je sekretariat OK LMS sklenil, da pripravijo posebno tekmovanje za mladinske vstaje jugoslovanških narodov. sd.

Josip Vidmar odlikovan

V soboto je predsednik Ljudske skupštine LRS Miha Marinko izročil predsedniku Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josipu Vidmarju Red junaka socialističnega dela, s katerim ga je ob 65-letnici odlikoval predsednik republike Josip Broz Tito.

POJASNILO

V sestavek »Poštenost in potrdnost odstotkov«, ki smo ga objavili v našem tedniku letos 22. septembra, se je zaradi malomarnosti dopisnika vrnila neljubna pomota; ni namreč res, da bi Majda, ki je izgubila večjo vsoto denarja, pa potem ni hotela izplačati pripadajoče nagrade poštenim najditeljcem bila zavoljo tega »dvanaest ur v brezplačnem stanovanju«. Po njeni izjavi je bila sicer zavoljo zavede zaslišana, vendar je trajalo zasliševanje le 20 minut, ni pa bila zaprta 12 ur. Na njeno željo gornji podatek s tem popravljamo, medtem ko smo pri dopisniku ukrevali potrebne korake. Uredništvo

ZABELEŽENO

Za mleko in proti njemu

Razred je bil poln do zadnjega kotička. Kako tudi ne, saj je to prvi roditeljski sestanek v tem letu! Sto malčkov imamo v šoli, sto mamc in očkov bi rado uprskalo to in ono. - Razprava se je usmerila na malico v šoli. Predlogi padajo sem in tja, ta bi rad, naj otroci dobijo kompletno kosilo, oni spet, naj jim dajo več sadja, tretji meni, da je malica predraga itd. itd. Skratka - sto glav, sto misli. - Napoved, da bodo otroci dobili za malico tudi toplo mleko, je bila večini prav. Kaj vse ne vsebuje mleko! Kako zdrav rod raste ob pravilni prehrani, vidijo najbolje starši, katerih otroci redno pijejo to krepilno pijačo. Pa se najde v tem vrvežu mamica, ki pravi, da njen ne pije mleka. »Veste, naš ga tudi doma ne mara nikoli,« pravi. Predlaga, naj kuhajo kaj drugega, le mleka ne. Ob meni je stala ženica srednjih let. Pocuknila me je za rokav in pošepetala: »Veste, njen ga zato ne mara, ker pije za malico, po kosilu in pri večerji - jabolčnik.« Fant je v drugem razredu ali morda celo že v tretjem. Nima še deset let, pa mu dajejo jabolčnik namesto mleka. Zjutraj pije črno kavo kot človek, ki ima že desetletje težave z želodcem. Ne prave, turške, navadno črno kavo. Po malici jabolčnik? Da, resnično, kot težak na polju. In vse to pri desetih letih starosti. Kam ga bo to pripeljalo, saj jabolčnik vsebuje alkohol! Tudi njegovi dosedanjí učni uspehi niso bili najboljši. Bo tudi pozneje pri stroju, v projektivnem biroju ali kot zdravnik pil jabolčnik? Starši so odgovorni za svoje otroke, zato je prav, če bi se takih in podobnih navad izognili. Mleko je cenejša od jabolčnika in za otroke tudi bolj zdravo. OTROK potrebuje kalcij, maščobe, mlečno kislino! Navadi ga, mamica, da bo pil mleko, preden bo prepozno! -ok

Ideološko izobraževanje

naj bo sestavni del vsakdanjega idejno političnega boja v graditvi socialističnih družbenih odnosov

Tovarišice prof. Emo Musar smo naprosili, da bi v imenu ideološke komisije pri Okrajnem komiteju ZKS v Novem mestu odgovorila na nekaj vprašanj s področja ideološkega izobraževanja v okraju. Smo že sredi živahne sezone vsesplošnega izobraževalnega dela, ki kaže v primerjavi s prejšnjimi leti precejšen napredek, hkrati pa opozarja, da je treba na nekaterih problemih še posebej opozoriti, da bi bili lahko uspešni tem važnem področju našega dela taki, kot si jih želimo.

1. Kakšen je program ideološke komisije za jesensko in zimsko obdobje oz. za leto 1960/61? Kako je vsklajen s potrebami na terenu, kako delajo občinske komisije, kako skratka v praksi uresničujejo program?

Ideološko delo se v letošnji sezoni za pravčasno, ker so prizadevanja za izdelavo programov stekla že v juniju, tako da so bile organizacijsko tehnične priprave ob začetku sezone v glavnem zaključene. Ideološke komisije občinskih komitejev so v večini primerov sestavljale program skupno s delavskimi univerzami na osnovi potreb in problemov svojega področja in ob upoštevanju potreb družbenega razvoja, ki zahteva vedno aktivnejše in uspešnejše sodelovanje članov ZK in vseh državljanov v vedno širšem mehanizmu socialistične demokracije. Zato programi ideološke vzgojnega dela za letošnje sezono mnogo globlje kot doslej izhajajo iz idejnih problemov komunite in se tako neposredno vključujejo v prizadevanja socialističnih sil za preoblikovanje nepravilnih vrednot družbeno ekonomskih in političnih dogajanj ter za vedno močnejša uveljavljanja socialističnih stališč pri samostojnem reševanju družbenih problemov svojega področja.

Kot uvod v intenzivnejše ideološko vzgojno delo letošnje sezone je okrajna ideološka komisija v prvih dneh sep-

tembra organizirala tridnevni seminar za ravnatelje in upravitelje srednjih, strokovnih šol in popolnih osemletk o idejno vzgojnih vrednotah pouka posameznih predmetov, o njihovi vlogi, pomenu in smotri pri oblikovanju znanstvenega svetovnega nazora in pri usposabljanju za marksistično ocenjevanje in vrednotenje pojavov in dogajanj z namenom, da sproži intenzivnejše prizadevanje prosvetnih delavcev za izpopolnjevanje vsebine pouka v smeri zahtev reformirane šole. Predavanja tega seminarja bodo prejele vse šole v okraju, da bodo mogli vsi prosvetni delavci to snov preučiti in uspešneje dosegati idejnovzgojne smotre pouka.

1. oktobra je začelo delati 6 večernih političnih šol, od tega v Vidmu-Krškem z dvema oddelkoma in šola v Sevnici z oddelkom v Krmelju. Vsekakor je treba pozdraviti pobudo članov ZK in Krmelju in jih dati za vzgled osnovnim organizacijam v večjih gospodarskih organizacijah. Delo šol bo letos organizacijsko trdnje in vsebinsko bogatejše, saj so za nameni že dveletne izkušnje. Razen tega so šole dobile statut,

ki ga sicer letos še ne bo možno v celoti realizirati, vendar je s tem dana osnova, ki v večji meri priteguje skrb družbenih in političnih činiteljev za politično šolstvo v občini.

Programi se sicer bolj kot prej usmerjajo v ideološko vzgojno delo med mladino in v delovne kolektive, čeprav nas v celoti še ne morejo zadovoljiti. Seminarji z novospreditimi člani ZK, z vodstvi mladinskih aktivov, marksistični krožki na srednjih šolah, ciklusi predavanj s tematiko NOB, gospodarstva in političnih dogajanj v svetu kažejo, da ideološke komisije vedno bolj spoznavajo, kdaj in kje je treba začeti oblikovati mlade, razvijajoče se subjektivne sile, ki postajajo in bodo postale najtrdnješa opora družbenega napredka. Seveda ti programi puščajo ob strani še precejšen del mladine, toda z uveljavljanjem idejnovzgojnih komisij občinskih komitejev LMS in ob pobudi in iniciativi mladinskih aktivov samih bo delo že v letošnji sezoni zavze-

lo večji obseg kot je predvideno v programih.

Ideološko vzgojno delo v delovnih kolektivih pomeni predvsem začetek načrtnega seznanjanja naših proizvajalcev z osnovnimi problemi podjetja kot gospodarskega organizma, vključenega v komunite in celotno socialistično skupnost. Seveda tu iz objektivnih razlogov ne gre pričakovati naglih in zelo vidnih uspehov, vendar prvi koraki so storjeni, vztrajno, prizadevno in trajno delo na tem področju pa bo dalo tudi trajne rezultate.

Če k temu prištevamo še običajno seminarjev za usposabljanje organov delavskega in družbenega upravljanja, cikluse predavanj o socialistični preobrazbi vasi, ekonomiki FLR, mednarodnih problemih potem lahko ugotovimo, da postajajo ideološke komisije v svojem delu vedno bolj samostojne, se poslužujejo širših in bolj pestrih oblik dela, pritegujejo vedno širši krog državljanov in prilagajajo vsebino potrebam komunite.

2. Na kakšen način se bodo člani SZDL in državljani V. kongresa Socialistične zveze?

Gradivo V. kongresa SZDL mora osvojiti sleherni član SZDL. Najprej bomo v okrajnem merilu organizirali ciklus predavanj za vodilne občinske aktiviste. Po končanih krajevnih konferencah SZDL bodo seminarji za novo izvoljena vodstva krajevnih organizacij. Vzporedno s tem bodo ali delavske univerze ali krajevnih organizacij primerno krajevnim razmeram organizirale

razprave s članstvom o posameznih najvažnejših vprašanjih in njihovem reševanju, kot je nakazal V. kongres. Prav tako bodo poučevanje gradivo vnesla v svoj program strokovna društva kot n. pr. sindikati prosvetnih delavcev, društva pravnikov. Vsi programi seminarjev in večernih političnih šol so že izpopolnjeni z gradivom Kongresa.

3. Na kaj kaže posebej opozoriti v začetku jesenskega izobraževalnega dela v okraju?

Ob začetku sezone kaže predvsem opozoriti na resolucijo Zvezne ljudske skupščine o strokovnem izobraževanju, ki poudarja, da mora strokovno izobraževanje dati praktično in strokovno teoretično znanje, kakor tudi prirodnoznanstveno, družbeno ekonomsko in splošno znanje, ki je neizogibno potrebno za uspešno poklicno delo. To pa nujno zahteva večje angažiranje sindikalnih in gospodarskih organizacij za kompleksno izobraževanje, saj sta družbeni razvoj in mesto proizvajalca v našem družbenem sistemu dala pojmu strokovnosti novo vsebino. Vsekakor je treba še nadalje posvečati vso skrb materialnim in kadrovskim vprašanjem delavskih univerz in večernih političnih šol ter materialnim osnovam ideološke vzgojnega dela v celoti. Utrjevanje delavskih univerz kot institucij, ki v vedno večji meri prevzemajo organizacijsko ideološko vzgojnega dela, pa ne sme zmanjševati odgovornosti ideoloških komisij in osnovnih organizacij ZK za ideološko izpopolnjevanje članov ZK, kot se je to v pretekli sezoni že dogajalo. Ena najvažnejših nalog osnovnih organizacij je in ostane skrb za ideološki dvig članstva. Komunisti morajo v številnih in raz-

ličnih oblikah izobraževanja, v skladu s svojimi potrebami in družbenimi dolžnostmi, najti svoje mesto.

Zdi se mi potrebno tudi poudariti, da je ideološko izobraževanje del ideološke vzgojnega dela. Drugi del — prav tako važen in tesno povezan s prvim — pa je idejni in politični boj v vsakodnevnih prizadevanjih socialistične graditve. Graditev socialističnih družbenih odnosov, borba proti vsem negativnim nenaprednim prizadevanjem tujih vplivov, v vsakodnevnih praksi, v organih delavskega in družbenega upravljanja, na delovnem mestu, v vsem mehanizmu socialistične demokracije, je prav tako važen element v procesu socialističnega osvoboditve. Na to pa v vsakdanjem življenju vse preradi pozabljamo in iz takih ali drugačnih razlogov toleriramo negativne pojave in puščamo ljudi v zmoti, ali negotovanju in ne vplivamo na njihovo zavest. Zato je nujna večja aktivnost osnovnih organizacij ZK in vseh organiziranih političnih sil v tej smeri. Le z vzporednim potekanjem ideološkega izobraževanja in idejnega dela, ki sta neločljivi del istega procesa — procesa idejne preobrazbe družbe — bo naše delo uspešno.

4. Kako je s prenašanjem dobrih dosedanjih izkušenj nekaterih občin pri ideološko-političnem delu in izobraževanju odraslih, kako je z izmenjavo takih izkušenj med občinami?

Izkušnje dosedanjega dela so dovolj bogate, da moremo na njih graditi pestrejšje oblike, pravilnejše metode in bolj-

šo vsebino. V nekaterih občinah so večje, drugod manjše. Skupna posvetovanja, 3 do 4 krat na leto s predstavniki ob-

Bogdan Borčič: ZAGA OB LAHINJI (1960)

KULTURNI SPORED PEDAGOŠKEGA TEDNA

V splošnih prizadevanjih za razgibano življenje in dela prosvetnih delavcev v okraju ter v splošni skrbi za to, da bi jim čim več nudili, je težil tudi kulturni spored za tem, da bi bil čim bolj pester, da bi se v njem predstavilo čim več umetniških disciplin, ki pa bi bilo tudi umetniško in družbeno povsem upravičeno. Težnja kulturnega sporeda v času Pedagoškega tedna v Novem mestu pa je tudi v tem, da bi nudili predvsem tistim vzgojiteljem in učiteljem, ki nimajo med šolskim letom nobenih možnosti, da bi si ogledali kulturne manifestacije v naših središčih, čim ubranejši podoba dela in prizadevanj na tem torišču našega javnega življenja.

Podeželski prosvetni delavec je med šolskim letom tesno vezan na kraj, v katerem deluje. Težko se odtrga od njega zaradi oddaljenosti, zaradi prometnih zvez in zaradi pomanjkanja časa, ker bi ga not v mesto predlogo zadržala. Ker pa je glavna sezona naših gledališč in koncertnih dvoran ter razstev prav med šolskim letom, grede številne kulturne dobrine — razen redkih izjem — mimo naših prosvetnih delavcev, ki služujejo na težkih mestih. Tak človek sčasoma otopi in zato si je komisija, ki ji je bil zaupan spored, prizadevala, da bi zaleda čim več prosvetarjev.

Kulturni spored pedagoškega tedna se bo začel že 28. oktobra, ko bo celotni ansambel Drame Slovenskoga narodnega gledališča uprizoril v Domu ljudske prosvete v Novem mestu ob 18. in 20. uri »Zvezde so večne« Mateja Bora. Ker je naslednji dan občinski praznik dolenijske metropole, je ta drama posvečena tudi Novomeščanom. Uprizoritev Borove drame bo nedvomno velik umetniški dogodek, saj gre morda za eno najzrelejših dramskih besedil pri nas.

V soboto, 29. oktobra, bodo v Novem mestu štiri prireditve. Od teh bo Svoboda »Dulšana Jereb« iz Novega mesta dala dve predstavi Hamiltonove družinske drame »Plinska luč« (obe predstavi bosta v Domu ljudske prosvete prav tako ob 18. in 20. uri), dve prireditvi pa bosta v Domu JLA, kjer bo ob treh popoldnih nastopil Slovenski okelet, zvečer ob osmih pa bo prav tam Baletni večer, ki ga bodo pripravili najvidnejši solisti ljubljanske Opere.

Posebej opozarjamo na izvedbo drame »Plinska luč«, ker se bo v njo predstavilo domače prosvetno društvo, ki je prav v izvedbi tega gledališkega dela vključilo tudi več prosvetnih delavcev. S to predstavo bo tako tudi simbolično prikazana aktivna vloga prosvetnih delavcev na Dolenijskem, izmed katerih mnogi do svojih močeh sodelujejo v raznih prosvetnih društvih okraja. Razen teh prireditev bo poskrbljeno tudi za ples in zabavo prosvetnih delavcev, na kar bodo pravčasno opozorile sindikalne podružnice prosvetnih delavcev.

Slovenski okelet ima zdaj novo, pomlajeno zasedbo in je pripravil nov mednarodni program, s katerim gre na daljšo

turnejo v Zah. Nemčijo in Izrael. Ta znameniti ansambel pozna sleherni Slovenec in ga ne kaže posebej predstavljati. Prav tako bo posebno doživljeno večerna baletna predstava, ki jo bo vodil skladatelj in dirigent dr. Danilo Svava, nastopali pa Majna Sevnikova, Tatjana Remskarjeva, Stanislav Polik in drugi.

Kadar segam na polico po starih knjigah, da bi se zatopil vanje, ne vprašujem, kakšne »izme« so reševale, temveč, kako so odreševale človeka: koliko je v njih srca in duha, resnice in modrosti, ljubezni, lepote in luči. Samo to je sol, ki daje našemu delu nekaj trajnosti, samo to je stvarnost, vredna pisateljevega napora.

Posebej opozarjamo na izvedbo drame »Plinska luč«, ker se bo v njo predstavilo domače prosvetno društvo, ki je prav v izvedbi tega gledališkega dela vključilo tudi več prosvetnih delavcev. S to predstavo bo tako tudi simbolično prikazana aktivna vloga prosvetnih delavcev na Dolenijskem, izmed katerih mnogi do svojih močeh sodelujejo v raznih prosvetnih društvih okraja. Razen teh prireditev bo poskrbljeno tudi za ples in zabavo prosvetnih delavcev, na kar bodo pravčasno opozorile sindikalne podružnice prosvetnih delavcev.

Lado Smrekar

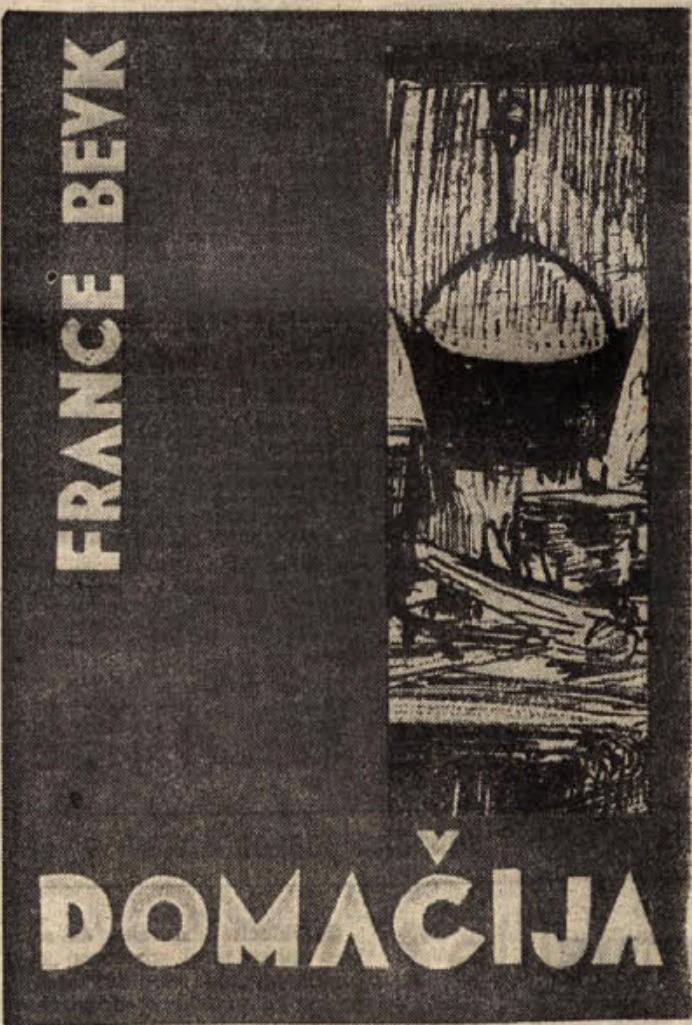
OTON ŽUPANČIČ

OBČNI ZBOR PD »MAKS HENIGMAN« V TOPLICAH

V četrtek, 13. oktobra, je bil v Dol. Toplicah občni zbor prosvetnega društva »Maks Henigman«. Udeležila sta se ga tudi zastopnika Okrajnega sveta Svoboda in prosvetnih društev. Po izvolitvi delovnega predsedstva smo slišali izbrana poročila o delovanju društva v minulih sezonah. Društvo si prizadeva zjeti v svoj okvir vso kulturno-prosvetno dejavnost, vendar zaradi objektivnih težav to ni mogoče. Pevski odsek, ki ga vodi tov. Bajčeva, obstaja le iz šolske mladine in ko leta šolo zapusti, se navadno s petjem več ne ukvarja. Moškega in mešanega pevskega zbora pa nimamo, ker ni

pevovodje. Videti je, da ga tudi ne bomo mogli dobiti. Knjižnica redno posluje. Večina knjig, ki so v njej na razpolago, je že prebranih, zato bi bilo treba preskrbeti nekaj novih denarjev pa ni. Poročilo gospodarja je bilo precej kljavno. Potreba je mnogo: nabava knjig, popravilo in ureditev doma, da bo dom res kulturni dom... in spet: denarja ni. Društvo namerna ustanoviti s pomočjo ostalih društev in organizacij klub, v katerem se bo zbirala mladina. Upamo, da bo letošnji občni zbor dal novo pobudo za uspešno delo.

D. G.

Prvo knjigo domače DOLENSKE ZALOŽBE je opremil akademski slikar Bogdan Borčič

Deževalo je ves teden, kakor da bi lilo iz škafa; nebo se je tu pa tam le za kako uro zvedrilo. Narasli so potoki in hudourniki, voda je tekla po vseh klancih. Zemlja se je mehčala, nastajali so usadi. Na kolovoz, ki je vodil k fari, se je s hriba pogreznila debela plast prsti in kamenja in ga zasula.

Nebo se je komaj za silo spreletelo, ko so morali iz Lazen na občinsko roboto. Vsaka hiša, majhna ali velika, je poslala po enega moža; od Brinjarja je bil Peter, Kajžar in Zemljak sta delala vsak na svoji strani usada.

Vrhunec gora je bil že pobelil sneg, zrak je bil nasičen od vlage, pokrajina je bila zavita v mrko svetlobo. Od vode so vstajale megle, plezale čez pobočja, se trgale in izginjale. Zdaj pa zdaj se je usul nov dež, ki je takoj zopet ponehal.

kam meri. Kadar je dišal po pijači, je bilo najbolj zdravo, da so se mu na daleč izognili.

Kidal je ilovico in se v mislih srdito nasmihal predse. Odkar so ga bili obdoličili uboja, je mrzil vse vaščane brez razlike. Poznal je svoje slabosti, ki jih ni mogel krotiti, in mrzil vse, ki so bili boljšji od njega, tudi ženo in hčer. Da se je Zalka, svetnica, ki mu je kdaj očitala popivanje, spejala, mu je bilo v tihih zadostjenje, dasi ga je to tudi grizlo. Zalitev zlepa ni pozabljal, bil je občutljiv za osebo čast, če je šlo za maščevanje, ni poznal predsodkov. Strašno ga je peklo, da ga je bil Zemljak zalotil pri tatvini. Mož je molčal o tem, to je res; bržkone

se je bil zbal njegove groznice. A nikoli se ni mogel iznebiti občutka, da mu je izročena na milost in nemilost. Ni se mu upal kaj reči, da bi ga ne izbežal iz molka. Zdal pa si je verjel, da ga ima v pesti. Da je le mogel biti sprva tako neumen, da je obtoževal Petra, ne Lenarta! Iskal je priložnosti, da sosedu vrže v brk, kaj misli. Kaj le nosi svojo glavo tako pokoncil!

udrihal s krampom, prst in kamenje grebel pod noge.

»Tako se dela, kakor da se ga niti malo ne tiče,« je zarenčal Kajžar. Peter se je oslonil na kramp. »Bolj jasno!« je rekel. »Kaj — bolj jasno?« »Bolj jasno govorite, pravim! Da si ne bo kdo napak razlagal, koga mislite.« »Tebe menda ne!« »Tega ne morem vedeti. Preveč ste že otrekali z jezikom na moj rovaš.« Robotniki so prenehali z delom. Obetala se jim je zabava. Kajžar se je razsrdil.

»Hudič, ali si samo ti tu?« »Pa ne misliš mene?« se je oglašil neki fant, ki je bil na glasu, da ga nobeno dekle ne mara. Robotniki so se zasmejali. Kajžar se je ozrl po Zemljaku, ki se edini ni ustavil. Sekal je grčavo vejo in napeto prsiluskoval; ni mu ušla nobena beseda. »Ta, katerega mislim, se dela gluhega in slepega. Nima toliko poguma, da bi se oglašil.« »Šišiš, Tone!« je rekel Koren. »Tebe nabada na roge.« Zemljaku je sekira zletela iz rok. Pobral jo je iz blata in se ozrl po Kajžarju.

Moža sta se nekaj trenutkov izzivalno merila. Zemljak se je dotlej delal gluhega, četudi ga je žgalo v srcu, ker je bil sklenil, da se ne bo dal izzvati. Zdal pa so vsi zijali vanj, zato izzivanja ni mogel kar tako požreti. Bil je odločen, da bo udaril z orožjem, ki ga je že dolgo imel v zasedi. »Lovre, če misliš mene, povej; kaj sem ti zalega storil!« je rekel s srditim glasom. »Ti že veš, kaj si mi storil. Če ne prav ti, pa tvoj Lenart.« »Potem pa z njim opravi, a mene pusti v miru.« »Tvoja hiša je v sramoti.« Zemljak je krčevito zgrabil za topori-

Zemljaku je za trenutek trznila roka, v kateri je držal sekuro, nato mu je mirno obvisela ob telesu. »Če si gluh, ti ponovim: če imaš kaj z Lenartom, z njim opravi!« je rekel s premagovanjem. »Ne jaz ne moja žena ti nisva nič storila. Ti pa si nam kradel.« Kajžar se je zlecnil kot pod udarcem in se zbežano ozrl okoli sebe. Vsa kri mu je udarila v lica. »Zdal pa ti ponovi, če si upaš!« je zakričal. »Pravim, da si nam kradel,« je rekel Zemljak s trdim glasom. »Jaz sem te zalotil. Ali si že pozabil?« Kajžar je spalil obraz, dvignil lopato in planil proti njemu. Robotniki so ga zgrabili, mu izvili orodje z rok in ga tiščali v brog, kjer je divje otepal okoli sebe.

»Pustite me, hudič!« je kričal. »Saj je preumazan, da bi se ga dotaknil. Tožit ga pojdem. Pred sodnikom se bova pomenila.« Zemljak je molčal. Kajžarja so izpustili. Srdit, zaripel v obraz je zapustil delo in odhajal proti vasi. »To si boš zapomnil!« je še enkrat za pretil od daleč. Robotniki so bili tiho. Nekaj časa ni bilo slišati ne besede ne smeha. »Kajžarja se je najbolje izogniti že z vozom,« se je slednjič ozglasil Koren. »Kar je iskal, je dobil.« je zabrundal Zemljak. Tih skrb mu je ležla na čelo. Kesal se na ni. Zavedal se je, da je Kajžarja ranil v dno duše. To ga je veselilo. Poslej bo imel mir pred njim. (Odlomek iz prve knjige DOLENSKE ZALOŽBE: France Bevk: Domačija)

FRANCE BEVK

DOMAČIJA

NOVOMEŠKI ELAN - JESENSKI PRVAK

ELAN : BOREC 7:2 (4:0)
 Odlična tekma za prvo mesto v okrajni nogometni ligi med novomeškimi ekipama Elanom in Borec. Je popolnoma zadovoljiva števila priložnosti, nogomet, ki se v nedeljo v velikem številu zbrali na stadionu bratstva in enotnosti. Ko so skoraj pre-

vaša mnenja, da bo imel Elan precej težko delo, če bo hotel obdržati prvo mesto v okrajni ligi. Preroki ko mu je Borec lepo poigral iz gneče pred golom. Naslednja dva gola sta dosegla Hrvat in Vesel, tako da se je prvi polčas končal z rezultatom 4:0 za Elan.

ELANOVA zmagovalna ekipa, ki je z nedeljsko tekmo postala okrajni prvak nogometne podzveze

nečeni zaradi zelo dobre in predvsem učinkovite igre Elana odhajali iz igrišča, saj lahko stisnili različne komentacije v katerih je bila glavna ugotovitev: Elanova ekipa bi ob primeru borbenosti in okrepitvah na posebnostih mestih lahko uspešno igrala tudi v republiški coniški ligi. Za ugotovitev po nedeljski tekmi ni brez oslove!

Za tekmovalne moštke ekip je vladalo precejšnje zanimanje. Prijavitelj se je 4. ekipe, ki so bila precej izenačena in ni bilo možnosti zluščiti zmagovalca vse do konca turnirja. Rahlo prednost so imeli četrtoloci, kajti tradicija je da na takih tekmovalnih zmagovalci stavejši igralci. Vse ekipe pa so pokazale dober roketni in kar je najvažnejše - veliko borbenost.

Cetrtoloci so zaigrali lepo in so v dveh zaporednih tekmah pokazali vse močne točke, v zadnji tekmi z najbližjimi pa jim je malo spodletelo in so izgubili s

6:7. Kljub temu jim je uspelo osvojiti gimnazijsko prvenstvo, kajti v poslednji tekmi turnirja, ki je bila odločilna za prvo mesto, so tretjoloci premagali II. letniška z rezultatom 8:7. Ekipa II. letniška se je tako morala zadovoljiti le s tretjim mestom. To je bila hkrati ena najbolj razburjajočih tekem: v njej so tretjoloci zaigrali zelo poartovovalno.

Najboljši igralci turnirja so bili Florjančič s 14, Sulec z 12, Rabuš z 12 ter Oruč in Zoržič z 10 oziroma 8 zadetki. Od vratarjev pa so se izkazali: Novak, Tomšič in Glušič. Turnir je dobro vodil tovariš Bajda.

Končni vrstni red moških ekip:

IV. letniška	3	2	0	1	27:22
I. letniška	3	2	0	1	30:24
II. letniška	3	1	0	3	27:22
III. letniška	3	1	0	3	29:25

Lep športni dan brežiške gimnazije

Pretekli petek so imeli dijaki brežiške gimnazije športni dan, ki je uspel kot še dolgo ne. Fantje so se pomerili v maleni rokometu za prvenstvo gimnazije, dekleta pa so tekmovali v odbojki, košarki, in rokometu.

Tudi na odbojkarstnem in košarkarskem igrišču, kjer so tekmovala dekleta je bilo precej živahnosti. V odbojki je A ekipa zmagala B ekipo s 3:0, v košarki pa je prav tako zmagala A ekipa z rezultatom 12:1. V tekmovalnem delu letniška je posebno izkazala ekipa IV. letniška. Dekleta so z lepo in živahnostjo igrala v nedeljski tekmi, ki je bila odločilna za prvo mesto. Zmagala je ekipa B s 3:0. Vsi igralci so bili zelo aktivni in so imeli veliko zabavo. Vsi igralci so bili zelo aktivni in so imeli veliko zabavo.

Prav tako potrebujejo posebno nego in izobrazbo otroci z govornimi napakami in motnjami, ker ovirajo njihov pravilni razvoj in jim preprečujejo, da bi se vključili v skupnost kot ostali, popolnoma zdravi ljudje.

Ena od glavnih nalog predšolskih ustanov in osnovnih šol je naučiti otroke pravilno govoriti, ker je govor osnova za otrokov umski in нравstveni razvoj in sredstvo za njegovo pravilno vzgojo. Te naloge pri otrocih, ki imajo govorne hibe in motnje, predšolske ustanove in osnovne šole ne morejo izpolniti, ker ne poznajo bistva govornih motenj ter postopkov za zdravljenje teh napak.

Govor podpira razvoj mišljenja oziroma govor in mišljenje sta dve fazi istega procesa, ki se razvijata vzporedno in vplivata neposredno druga na drugo, zato motnje govora slabo vplivajo na razvoj mišljenja in obratno. Slab in nerazumljiv govor škoduje otroku doma in v šoli, ker vpliva bolj ali manj negativno na razvoj njegovih čustev. Tako se pojavljajo pri težjih primerih negativne ali celo asocijalne lastnosti in čustva. V šoli tak učence nerad sprašuje, se nerad javlja, da bi odgovarjal na učiteljeva vprašanja, kar pa zavira njegovo sodelovanje pri pouku.

Govor ječevca ali včasih tudi brbljavca lahko tudi kvarno vpliva na druge učence, ki so nagnjeni k takim govornim motnjam ali hibam. Končno težja govorna motnja ovira človeka tudi pri izbiri poklica in pri sodelovanju v javnem življenju.

V vsaki državi so ustanove in zavodi, v katerih se šolajo taki otroci. V Sloveniji imamo Zavod za slepo mladino, Zavod za gluho mladino - oboja v Ljubljani, Zavod za duševno nerazvite otroke v Ljubljani, Portorožu in Smihelu pri Novem mestu in še nekaj drugih. Ko bo dovolj kadra, bomo take zavode ustanovili še drugje.

Pri razvijanju socialističnih odnosov v družbi stremimo za čim večjo rehabilitacijo vseh prizadetih, kajti ne živimo več v dobi, ko so ljudje smatrali defektne otroke za kazen božjo in so bili ti že ob rojstvu obojeni ter izobčeni od družbe in so jih celo metali v prepade. To se je dogajalo v času, ko človek še ni razumel vzrokov raznih telesnih okvar in nerazvitosti, zato si tudi ni znal pomagati. Z razvojem znanosti in tehnike so se menjali in razvijali tudi pogledi na svet in družbo. Vzporedno so se razvijale nove panoge. Tako panoga, ki se vse do zdaj ni mogla širše razviti, je tudi logopedija.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

Za zdravstvo ni denarja?

Težave upravnega odbora sklada za kmečko zavarovanje: trenutno je 34 milijonov dinarjev primanjkljaja, zdravstveni zavodi groze s tožbami, samo novomeški bolnišnici pa dolguje sklad 17 milijonov! - Kdo bo popravil slab položaj: OLO ali občine, slabe plačnice?

Z zveznim zakonom je bilo letos po vsej Jugoslaviji uvedeno kmečko zdravstveno zavarovanje. Upravni odbor sklada tega zavarovanja pri OZSZ Novo mesto se je v četrtku, 13. oktobra, sestel na drugi seji in ugotovil kaj žalostno stanje:

63.432 kmečkih zavarovancev v novomeškem okraju je do konca septembra porabilo za zdravstvene usluge raznih vrst 125 milijonov dinarjev. Sklad je do tega dne dobil od zavarovancev in občin le nekaj več kot 92 milijonov dinarjev prispevkov in izkazuje 34 milijonov dinarjev primanjkljaja. Povedano na kratko: ne more plačati uslug, ki so jih kmečkimi zavarovancem zdravstvene ustanove v okraju že opravile. Položaj je toliko bolj zaskrbljujoč, ker je pričakovati, da bodo kmečki zavarovalci zdravstvene usluge uporabljali mnogo bolj v poznejšem jesenskem in zimskem obdobju, saj je znano, da v času večjih poljskih del ne hodijo k zdravnikom, razen v najnujnejših primerih. Pravico, uporabljati usluge svojega zavarovanja, pa so dobili šele leto marca, ko so bila poljska dela že v polnem razmahu.

Sklad ustvarja naslednji prepad: glavna zavarovancev (1200 din prispevka za osebo na koledarsko leto), njihov 2-odstotni prispevek od dohodnine in 123 odstotkov teh sredstev, ki jih prispevajo občine. Občine so do 30. septembra nakazale skladi 65 milijonov 300 tisoč din, ki so jih kov, razen tega pa še 27 milijonov 300 tisoč din, ki so jih do konca marca letos, ko zavarovanja še ni bilo, same plačale za zdravstvene storitve socialno ogroženim kmetom. Do konca septembra bi morale biti skladi plačanih 220 milijonov 654 tisoč din prispevkov. Povedali smo že, da je imel sklad doslej 125 milijonov dinarjev stroškov, prejel je 92 milijonov in izkazuje primanjkljaj 34 milijonov. Naj povzamemo samo to, da dolguje novomeški bolnišnici 17 milijonov dinarjev, ta pa ne more kupiti niti zdravil za sprotno uporabo! Skladu groze s tožbami mnoge zdravstvene ustanove. Ne bo odveč opozoriti na nekatere očitne napake, ki so povzročile takšno stanje.

Prvo napako smo storili že v začetku, ko je OLO zelo na hitro sprejel sklep o 123-odstotnem prispevku občin. Prispevek je v celoti prepustil občinam, »odrekli« se je svojem sodelovanju in razen tega prispevka ni razdelil na posamezne občine, upoštevalje njihove gospodarske zmog-

sti. Res je, da je bilo zelo malo časa, ko smo odločili sprejemati, ker je moral biti v veljavni pred sprejemanjem občinskih proračunov, res pa je tudi to, da imamo s pavšalnimi odloki že zelo slabe izkušnje. Naj omenimo samo primer posebnega proračunskega prispevka, ki ga nekatere občine niso mogle prvo leto uveljaviti prav zato, ker je bil pavšaliziran. Smatramo, da je dovolj dobro poznamo vse bistvene elemente, ki v občinah vplivajo na njihovo plačilno zmoglost in bi zato odloki o prispevku občin lahko pripravili temeljiteje.

Občine se izgovarjajo, da so njihovi proračuni blokirani in da zato ne morejo vplačati sklada dolžnih sredstev. Temeljitejša analiza pa kaže, da so stekajoča sredstva, dokler je bil še čas, nakazovale zelo malomarno in jih uporabljale celo v druge namene. Posamezne občine niso odvedle v celoti niti tega, kar so vplačali za sklad kmečki zavarovalci! Posledica tega je, da je zdravstvena služba v zagati. Ne moremo mirno mimo dokaj žalostne izjave tajnika trebanjske občine, ki je predstavniku sklada kmečkemu zdravstvenemu zavarovanju, ko mu je obrazil težave in predlagal hitro ukrepanje, dejal približno takole: »To vprašanje naj rešujeta predsednik okraja in direktor zavoda za socialno zavarovanje, jaz ne morem pomagati!«

Nekateri predlagajo, naj najame sklad posojilo za kritje svojih obveznosti, dokler se položaj ne izboljša, drugi spet predlagajo, naj najame to posojilo OLO. Mislimo, da sta oba predloga zgrešena. Posojilo naj najame tisti, ki je dolžnik, torej občine. Kolikor pa občine ne bodo poskrbele vsaj za takšno rešitev, naj zavod za socialno zavarovanje odpove zdravstvene usluge kmečkim zavarovancem, ti pa naj se nato o zadevi iz oči v oči pogovore s svojimi občinami!

Sevnica: jutri sestanek SZDL

Neuspeli sestanek SZDL v Sevnici se bo ponovil jutri v petek, 21. oktobra, ura zvečer v gasilskem domu. Na njem bodo člani poslušali gradivo s V. kongresa SZDL, pogovorili pa se bodo tudi o trenutnih problemih stanovanske skupnosti ter drugih krajevnih zadevah. O dosedanjem delu in načrtih stanovanske skupnosti bo poročal predsednik sveta tovariš Hinko Vidovč. V pomoč

svetu je bilo pred dnevi osno vano tudi Poverjenstvo ZK za stanovansko skupnost, ki ga sestavljajo sekretarji osnovnih organizacij tega področja ter člani komiteja. Na svojem prvem sestanku so tudi prediskutirali dosedanje delo in načrte stanovanske skupnosti ter ugotovili, da se mora okrepiti povezava med skupnostjo in prebivalci. Le s podporo vseh prebivalcev bodo načrti skup-

nosti lahko hitreje uresničeni. Na tem sestanku so predelali tudi osnovne misli zadnjega plenarnega sestanka Okrajnega odbora SZDL, ki je prispeval koristne napotke za nadaljnje delo stanovanskih skupnosti. Prav bi bilo, da se napovedanega sestanka organizacije SZDL udeležijo Sevnčanji in čimvečjemu številu, saj se bo le z njihovo podporo lahko izboljšalo delo in se hitreje uresničile potrebe stanovancev.

Občinski odbor ZVVI je pretekli ponedeljek organiziral skromno proslavo 15. obletnice obstoja te organizacije. Proslava so se poleg članov občinskega odbora udeležili tudi predstavniki okrajne zveze, domačih političnih organizacij in predsedniki krajevnih organizacij. Predsednik občinske zveze, ov. Malešič je v kratkem poročilu orisal delo te humane organizacije v preteklih 15 letih.

Po sevnjski občini so se dan voline konference osnovnih organizacij ZK. Na njih člani ZK razpravljajo o dosedanjem delu in nalogah osnovnih organizacij. Na konferencah volijo organizacije tudi delegate za okrajno konferenco, ki bo v novembru.

Pretekli teden je posebna komisija pregledala rezultate enoletnega dela šolskih združenj. Zelo niso vsi poročali, zato tudi pregled uspehov ni dal popolne slike. Po vsestranski preučitvi uspehov mladih združenj so ugotovili, da je najboljše šolska zadruga sevnjske šole, drugo mesto je zasedla mladina s Kala, tretji pa so zadružniki iz Trizla. Četrto mesto si delita Bužica in Studence. Skromno priznanje, ki ga bodo podelili najboljšim, bo lahko mladim združnikom v šolah pobuda za nadaljnje delo.

Razstava »Varnost pri delu« v Črnomlju

Podjetja črnomljske občine so priredila razstavo varnosti pri delu. Odprta je bila tri dni v sejni dvorani občinskega ljudskega odbora. Podjetja so prikazala poleg sredstev za varnost pri delu tudi mnogo fotografij, ki so ponazarjale preventivno pri strojih, preskrbo z zaščitnimi sredstvi in pripomočki in kakšne so posledice malomarne zaščite. Videli smo tudi grafkone, ki so prikazali število poškodb v posameznih podjetjih.

Razstavo je organiziral Občinski sindikalni svet skupno z ObLO. Ogledalo si jo je lepo število prebivalstva.

J. S.

Mail oglas v domačem tedniku - zanesljiv uspeh!

Dopisna šola v Ljubljani

razpisuje vpis

- v I. letnik dopisne ekonomske srednje šole, v dopisno administrativno šolo,
  - v I. in II. stopnjo dopisne splošnoizobraževalne šole (osemetletke),
  - v I. stopnjo jezikovnega tečaja za nemški ali italijanski jezik.
- Sujemo vpis za vse šole in tečaje do 31. oktobra 1960, za Gleda na veliko zanimanje in povpraševanje podaljšali administrativno šolo pa do 15. decembra 1960.
- Pravico do vpisa v vse šole imajo člani organizacije ZB in otroci padlih borcev. V dopisno ekonomsko srednjo šolo in v tečaje tujih jezikov pa se lahko vpišejo tudi člani sindikatov.
- Prijave pošljite na naslov: **DOPIŠNA ŠOLA, Ljubljana Likozarjevo 3**
- Program, prijave in navodila za vpis in šolanje v Dopisni šoli dobite pri okrajnih in občinskih odborih ZB, pri občinskih in okrajnih sindikalnih svetih ali v Dopisni šoli, Ljubljana, Likozarjeva ulica šte. 3, telefon 30-043. Za posebne informacije priložite znamko za odgovor v znesku v znesku din 20.
- Obveščamo vse vpisane in tiste, ki se bodo še vpisali, da bodo prve pošiljke gradiva šlele v začetku novembra 1960; za administrativno šolo pa v januarju 1960.

V TEM TEDNIJU NAS ZANIMA

Tedenski koledar

Cetrtek, 20. oktobra: Felicitjan Petek, 21. oktobra: Urška Sobota, 22. oktobra: Zorislava Nedelja, 23. oktobra: Severin Ponedeljek, 24. okt.: Dan OZS Torex, 25. oktobra: Zlatica Sreda, 26. oktobra: Demetriji.

KINO

Črnomelj: 21. in 23. okt. ameriški film »Metotrana roža«; 23. in 25. okt. amer. film »Po nedolžnem obtožen«.

Dol. Toplice: 22. in 23. okt. ameriški film »Kodri pajolani«; 25. in 27. okt. češki barvni film »Zvečer nastopamo«.

Kostanjevica: 23. okt. italijanski barvni film »Vojna in mir«; I. del; 25. okt. italij. barvni film »Vojna in mir«.

Metlika: 22. in 23. okt. »Teodor«; 25. okt. »Potemni angel«.

Novo mesto »Krk«: 21. do 24. okt. jugoslov. barvni film »Kotičja sanj«.

Semič: 23. okt. amer. film »Spjanski lov«.

Senovo: 22. in 23. okt. amer. film »Najhitrejši sprelec«; 25. in 27. okt. amer. film »Koprenje po nebu«.

Sevnica: 23. in 25. okt. jugoslov. film »Vrata ostanejo odprta«.

Trebnje: 22. in 23. okt. ameriški barvni film »Komu zvoni«. Predstava v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 15.30.

Zužemberk: 23. okt. kolumbijski film »Dama iz Sanghaja«.

ZAHVALE

Ob nečudni izgubi našega očeta, starega očeta

MARTINA CVETKA se zahvaljuje vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti in mu darovali venec, ter tovarišu Piusu Žužku za poslovilne besede. Posebno zahvalo smo dolžni Di. Rečiču za česte OLO Novo mesto za vsa pomoč, ki so jo nam nudili.

Zaljubljeni: hčerka Tončka, sinovi: Vilh, Ivan, Jože z družinami brate in sestri.

OBVESTILA

Automoto društvo Novo mesto je do sedaj zamenjalo vozniška dovoljenja amaterjev za področje občine Novo mesto ob ponedeljnih delih, sredah in petkih v popoldanskem času. Od tega obvestila dalje pa bo na razpolago iste dneve od 10. do 13. ure dopolnilne in od 14. do 18. ure popoldne. Prosimo vse voznike-amaterje, da vozniška dovoljenja čimprej zamenjajo.

MALI OGLAS

PRODAM PLETILNI STROJ, uvožen. Brod 20.

PRODAM čistokrvnega nemškega ovčarja drešnjanske čuvaja. Naslov v upravi lista (1959-60).

PRODAM MOPED GOLIBI, skoraj nov, s prevoznišnim 4500 km. Cena ugodna. Ogled od 12. oktobra dalje v Šolski ulici 10 v Novem mestu.

UGODNO PRODAM motorno kolo »Danovij« 125 cm, prevoznišni 10.000 km. Naslov v upravi lista (1959-60).

NEHOVO DEBLO, lepo s koreni, takoj prodam. Milica Povhe, Raka.

PROČENI PRODAM štedilnik (prevelj), znamke Pionir, Drašler, Šmihel 25.

PRODAM GARAZO za motor. Brodar, Nad mlini 4. Novo mesto.

KUPIM PORESTVO, najraje v bližini Novega mesta. Ponudbe s navodno ceno pošljite v upravo lista pod št. »Kmetija« (1287-60).

PRODAM STAVBNO PARCELO v velikosti 1500 kv. m na Ponkavah. Lepa lega, blizu posejane. Informacije pri Milki Stričelj, Gor. Ponkave 23.

PRODAM kuhinjsko opremo, otroško posteljico z žimnico, električni kuhinjski in tri plošče, tartin, kavni in tri karnise. Ogled ob nedeljah od 10. do 13. ure. Naslov v upravi lista (1309-60).

GOSPODINJSKO POMOČNICO v starosti od 17 let dalje išče živno-novomeška družina z dvema otrokoma od 4-7 let. Nastop službe 1. novembra. Plača dobra. Dušana Rus, Cerklje 133 na Gorškem.

IŠČEM KROJAŠKO VAJENKO, - Hrana in stanovanje preskrbite na Ignac Vidmar, Kranj, Staneta Zagarja 4.

PRIDNA IN POSTENA gospodinjstva pomočnica dobil službo pri Trški gori - deželno, Jožeta Lisca. Nudite pošljite na naslov: Stajner, Videm-Krško Nova Resa 17.

PRODAM naslednje rabljene predmete: vodno črpalko, razne gumijaste stvari, ročni vrtni stroj za sečeno drevo, kotel, vzdam štedilnik ter sobno kredenco. - Krevl, Novo mesto, Partizanska cesta 19.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 10. do 17. oktobra se je rodilo 12 dečkov in 21 dečica. Umrla so se: Janko Ravnik, uslužbenec z Bleda, in Milena Bevc, uslužbenka iz Maribora; Janez Sašek, strojni tehnik, in Marija Urh Šivilja, oboje iz Črnomlja; Anton Zupančič, čevljarški pomočnik iz Češče vasi, in Ivana Oberstar, delavka iz Rumanje vasi.

Civilno je bil krščen Srečko Orsag iz Dobrave 6, ki mu je botrovala Franca Beceš iz Ljubljane.

Umrlj so: Feliks Majcen, uslužbenec iz Ljubljane star 23 let; Viktor Vovčina, mizarški pomočnik iz Reberče vasi, star 27 let; Marija Kastelic, gospodinja iz Rakogava, stara 61 let.

vačič iz Podgorja - dečka, Marija Sušteršič iz Piršenbrga - dečica, Marija Štribar iz Zadovnika - dečka, Stanka Vizler iz Velike vasi - dečka, Marija Andrejš iz Viher - dečka, Marija Humek iz Obrežja - dečica, Olga Pompe z Trške gore - deželno, Jožeta Lisca iz Lukovca - dečka, Kristina Ribter iz Loke - dečlico, Rozalija Volčanjk iz Dolenje vasi - dečlico. Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Plinek iz Ključa - dečka, Terezija Plinek iz Botstana - dečka, Fanika Družgovič iz Blatnega - dečlico, Marija Klemenčič iz Drožanja - dečka, Anica Polovič iz Sel - dečlico, Ježefa Omerzel iz Poljaka - dečka, Anica Korovec iz Krškega - dečka, Slavica Kelher iz Za. Sušice - dečlico, Angela Radel iz Senovega - dečka.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Alojz Lužar, delavec iz Vinice, je pri vžiganju udaril z roko po motorju in si jo poškodoval. Dusan Fric, sin sodarja iz Kanizarije, se je zlobim zviljed v levo roko. Jože Bernak, električar iz Sevnice, je padel z lestve in si poškodoval levo roko. Jože Springer, sin kmetja iz Dolenje vasi, si je v vroči tlašnji opekli stopalo. Zvonko Oberstar, sin delavca iz Koprivnika, je padel z gugalnice in si poškodoval levo roko.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Bernard Tomšič delavec iz Kočarije, si je pri padcu z motorjem zlomil in nogi; Marja Bregar, gospodinja iz Dobrove, si je pri prevzajanju drv zlomila levo nogo; Amalija Stare, gospodinja iz Lomnje, si je pri podiranju dreves v gozdu zlomila levo nogo; Angela Čadež, gospodinja iz Brežanskega sela, je povzročila nesrečo pri čemer je dobila težje poškodbe po glavi in levi roki.

Strojepisno tekmovanje v Črnomlju

Občinski ljudski odbor Črnomelj je na predlog Sveta za splošno upravo in notranje zadeve ObLO Črnomelj organiziral strojepisno tekmovanje. Tekmovalce so strojepisne izpodjetje in ustanov. K tekmovanju se je prijavilo 16 strojepisec. Udeležence tekmovanja so tekmovale le v dveh skupinah. V prvi so tekmovale strojepisne, ki dosežejo 200 udarcev, v drugi skupini pa one, ki dosežejo nad 200 udarcev v minuti. V prvi skupini so dosegle najboljša mesta na sledeče:

Prvo mesto Marija SKEDJ, uslužbenka Zavoda za socialno zavarovanje, Novo mesto, podružnica Črnomelj, s 165 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Marija SPREICER, uslužbenka podjetja »Belt«, Črnomelj, s 135 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati:

Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 253 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Fanika ILENIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 243 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati:

Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 253 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Fanika ILENIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 243 čistimi udarci v minuti.

čistimi udarci v minuti; tretje mesto Vida PLUT, uslužbenka podjetja »Belt«, Črnomelj z 211 čistimi udarci v minuti.

Tekmovalke so bile ocenjene v hitrosti in točnosti pisanja hkrati, tako da so rezultati zbir obecn, in so prejele manjše denarne nagrade.

Tekmovanje bo brez dvoma pripomoglo k izboljšanju dela strojepisec v občini.

Jože Skof

SPORED RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila - 8.05, 8.00, 9.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00; radijski dnevnik ob 19.30, poročila in pregled tiska ob 23.00, zadnja poročila in zaključek oddaje ob 24.00.

NEDELJA - 23. OKTOBRA: 6.00-6.30 Jutranji pozdrav - 7.50 Mednarodne koronice - 8.00 Mladinska radica igra - 8.30 Iz albuma otroških pesmi - 8.45 Zabavno glasbo v novi teden - 9.45 Blagajne Bersa: Sončne poljane - simfonična pesnitev - 10.00 Še pomnite, tovariši... Franc Arbojčič: V dolini - 10.30 Lepa melodije - 10.45 Spoznavajmo svet in domovino! - 11.45 Domače pevec - 13.30 Za našo vas - 13.45 Koncert pri vas doma - 13.50 Melodije za vas - 14.30 Humoreska tega tedna - 14.30 Za naslednjo popoldne - 17.10 Peli so jih mati moja - 17.30 Radijska igra - 18.00 Ovirna Hristič: Prva suita iz baleta Ovirna legenda - 18.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik in športna poročila - 20.05 Izberite melodijo tedna! - 20.50 Parada orglice - 21.00 Ob sedemdesetletnici skladatelja Stanka Premra - 21.15 Ples ob radijskem sprejetniku - 22.45 Zabaval vas im Ljubljanski jazz ansambel - 23.05 Zadnji koncert pianista Dinuja Lipatjaja - I. del.

Novomeška kronika

Članci novomeškega vrta so se v torek, 18. oktobra, zahvalili predsedniku delavskega sveta in kolektivni SGP Pionir, Novo mesto, ki je zgradilo vrto lepo leseno ložo, vredno preko 1 milijon dinarjev.

Tude mesne ceste, ki ni s asphaltirane, bi bilo treba oskrbovati. Kaj nam pomaga, če gostim in tujcem razkazuje glavni trg, če pa jih peljemo v muzej, so pa že v nevarnosti, da si polomijo noge!

Gibanje prebivalstva: rodile so: Angela Zagorc z Glavnega trga 30 - dečlico, Ana Luzar s Partizanske 27 - dečlico in Marija Rozman s Partizanske 23 - dečlico.

Foročili so se: Ilija Jankovič, strojnik iz Kettejevega drevoreda 46, in Stefanija Novak, krojačica z Glavnega trga 16. Jože Kolenc, mizarški pomočnik iz Irče vasi, in Jožeta Prešeren, uslužbenka iz Vrhovčeve 11. Ivan Zupančič, mizarški pomočnik iz Sevnice, in Jožeta Arhnaver iz Vrhovčeve 1. Vincenji Zupančič, delavec iz Sevnice, in Franciška Zagar, delavka iz Vrhovčeve 1. Peter Krampelj, uslužbenec iz Kettejevega drevoreda 36, in Danica Mišjak, kuharica iz Podgore. Franc Škerbec, čevljarški pomočnik iz Novega trga 9, in Ana Štravs, šivilja s Ceste komandanta Staneta 20.

ostale znamke so bile le redko zastopane.

Zivilski trg ni bil v ponedeljek, 17. oktobra, nič kaj dobro obiskan. Naprodaj so bila jabolka po 45 din, smetana v skodelici po 70 din, mleko po 30 din liter, jajca po 28 din, krompir po 20 din, koruza po 40 din, paprika po 100 din, grozdje po 100 din, solata po 60 din, kostanj po 40 din. Pletenji je bilo dovolj, žal v nemogočih barvah.

Gibanje prebivalstva: rodile so: Angela Zagorc z Glavnega trga 30 - dečlico, Ana Luzar s Partizanske 27 - dečlico in Marija Rozman s Partizanske 23 - dečlico.

Foročili so se: Ilija Jankovič, strojnik iz Kettejevega drevoreda 46, in Stefanija Novak, krojačica z Glavnega trga 16. Jože Kolenc, mizarški pomočnik iz Irče vasi, in Jožeta Prešeren, uslužbenka iz Vrhovčeve 11. Ivan Zupančič, mizarški pomočnik iz Sevnice, in Jožeta Arhnaver iz Vrhovčeve 1. Vincenji Zupančič, delavec iz Sevnice, in Franciška Zagar, delavka iz Vrhovčeve 1. Peter Krampelj, uslužbenec iz Kettejevega drevoreda 36, in Danica Mišjak, kuharica iz Podgore. Franc Škerbec, čevljarški pomočnik iz Novega trga 9, in Ana Štravs, šivilja s Ceste komandanta Staneta 20.

Za vedno nas je zapustil naš ljubljani oče

ROBERT FUX

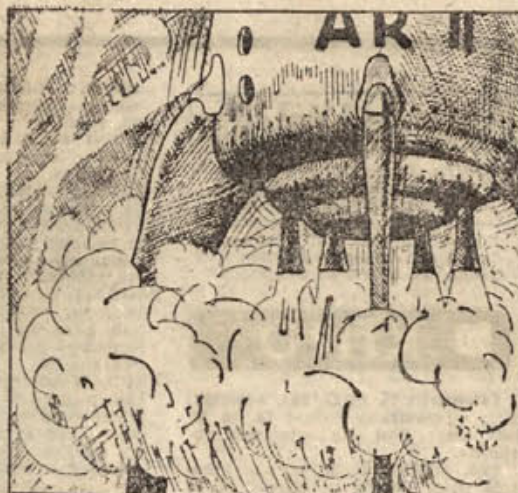
Njegovo srce je prenehalo biti 13. oktobra 1960, na zadnji pot na metliško pokopališče pri smrti ga spremlili 15. oktobra 1960.

Zena ANA, hčeri JUSTA in SILVA zeta inž. TONE PENGOV in prof. JOŽE DULAR, vnuki JANEZ, ANDREJ in MATJAŽ ter vauknja ALENKA

Metlika, Ljubljana, Radovica, Dolane na Krasi, dne 15. oktobra 1960.

V ATOMSKI RAKETI NA LUNO

PRIPREJENO PO FANTASTIČNI ZGODBI R. O. FOHLERJA

4. - Nato so se odpravili na glavno letališče, da bi prisostvovali najpomembnejšemu dogodku v zgodovini človeštva. Z »družinsko gondolo«, kot je imenoval Hilmng večsedezni helikopter, je prispel inž. Ron s svojo družino na centralno letališče, svetlo okrašeno z zastavami in cvetjem, na katerem je mrgolela množica ljudi in vozil. Medtem se je znočilo in številni reflektorji so osvetljevali ozračje kakor pri belem dnevu. Vzhajajoča luna se je veselo smehljala vrvežu na letališču. Reditelji so sprejeli družino Ron in jo odpeljali na eno izmed častnih tribun. Godba je zaigrala koronico in vsi so napeto pričakovali odločilnega trenutka v zgodovini medplanetarnih poletov.

5. - Zvočnik je naznanil, da se je ta trenutek približal. Pred častnimi gosti se je dvignila v nebo ogromna AR-2: atomska raketa, podobna velikanski letalski bombi. Pred njo je stala vrsta pilotov v častnih letalskih oblekah, njej na čelu pa visokorazni pilot AR 2 kapitan Mc Carter. Po odigranju himne je jekleno gigantsko telo atomske rakete zdrgneto. Vsemirski letalci so pravkar vstopili. Za zadnjimi izmed njih so se glasno zaprla vrata rakete. Signal letališča je naznanjal, da je »proga prosta!« Zarometi so osredotočili svoje žarke na drgetajoče telo AR 2. Z oglašajočim brnenjem se je velik premaknil, zdrsel na kolesih po vzletišču in polagoma večal svojo brzino.

6. - S pošastnim bučanjem so se vžigali gorilni plini rakete. Lahno se je dvignila vsemirska ladja z vzletišča, potegnila kolesa vase, se jela dvigati vedno višje in višje in postajala vedno manjša. Nato se je polagoma vzravnila in zdrvela z naraščajočo brzino navpično proti nebu. Zarometi so ji sledili. Tulec in žvižgajoče začrtavala s svojim izpuhom ravne in tanke razore, ki so bili vedno tanjši, dokler se niso pred očmi zbrane množice na letališču med oblaki vesolja razblinili v nič. Navsezadnje ni preostalo množici častnih in ostalih gostov drugega, ko da sedejo v svoje helikoptere in druga vozila ter se odpravijo domov.

DOBILI SMO PRVE „ELEKTRONSKE MOZGANE“

Skupina znanstvenih sodelavcev inštituta za jedrske znanosti »Boris Kidrič« v Vinčah je po devetletnem raziskovalnem delu izdelala prvi domači elektronski računar — »elektronske možgane«, kakor poljudno pravijo takim strojem. To je velik uspeh jugoslovanske znanosti v elektroni. Načrt za stroj so naredili naši učenjaki, vse dele pa so izdelale naše elektronske tovarne, RR tovarne v Nišu so že naredile industrijski prototip tega elektronskega računarja in so pripravljene za serijsko proizvodnjo. Z osvojitvijo tega vrhunskega dosežka v elektroni smo stopili v vrsto najbolj razvitih elektronskih industrij na svetu, ker lahko izdelujemo kompletni izbor elektronskih naprav in strojev, kot so računalniki, simulatorji, radarji, televizorji, številni instrumenti za medicinske raziskave in preiskave itd. Elektronski računar je Vinče je 6 metrov širok in dva

»SKLADIŠČA ZA KRI«

Jugoslovanski medicinski izvedenci si prizadevajo, da bi pri nas čimprej dobili posebno ustanovo, ki bi se ukvarjala s konserviranjem kostnega mozga, krvi in raznih tkiv, ki so potrebna za transplantacijo (presajanje). Taka ustanova bi bila kirurgom v veliko pomoč, saj se nemalokrat zgodi, da zdravnik pri nujnem kirurškem posegu nimajo takoj na razpolago krvi za transfuzijo. V tej ustanovi bi kri, mozeg in tkiva konservirali po novih metodah. Tako bi jih lahko dolgo hranili (veliko dlje, kot danes zavodi za transfuzijo lahko ohranijo kri), pa tudi pošiljanje v druge kraje bi bilo mnogo lažje in brez sleherne škode za učinkovitost konservirane krvi, mozga ali tkiv.

Avtomobilov več kot družin

Število avtomobilov v ZDA je preseglo število družin. Amerika ima zdaj registriranih 73.900.000 avtomobilov, kar je en avto na 3 Američane.

Nosili bomo nepremočljive čevlje

Jugoslovanske tovarne bodo kmalu začele proizvajati nepremočljive čevlje. Naša usnjarska industrija skuša v zadnjem času pripraviti usnje s silikoni, kemikalijami tvarinami, ki so pokazali izvrstno sredstvo proti viagi. Prve čevlje iz nepremočljivega usnja bomo dobili že prihodnje leto.

Gana — zemlja kakaa

Država Gana je lani dosegla rekordni pridelek kakaa: 291 tisoč ton. Kakao je glavni izvozni artikel Gane (40 odstotkov vse svetovne proizvodnje kakaa). Kakao so v Gani začeli gojiti proti koncu 19. stoletja. Leta 1896 so ga izvozili le 40 ton, leta 1924 pa že 220 tisoč ton. Dvajset odstotkov prebivalcev Gane, 1 milijon 250 tisoč ljudi od pridelovanja kakaa. V celotnem izvozu Gane predstavlja kakao 80 odstotkov ali v denarju 185 milijonov dolarjev.

Najvišji most v Evropi

Na Tirolskem gradijo najvišji silo v Evropi. Visok bo 180 metrov, dolg 715 metrov in bo stal na petih stebrih. To bo najvišji evropski most, če katerega bo peljala avtomobilska cesta.

Sol bomo »proizvajali« tudi pozimi

V prvi industrijski solarni v Jugoslaviji, ki jo bodo zgradili v Strunjanu zraven Pirana, bomo dobivali sol tudi pozimi. Morska voda tukaj ne bo izparavala na soncu, kot je doslej običaj ob vsem Jadranu, temveč jo bodo v solarni prekuhaval v posebnih napravah. Proizvodnja soli v tem obratu bo pozimi še večja kot poleti, ker morska voda vsebuje pozimi večji odstotek soli.

VOLJA PODIRA VSE OVIRE

Nedavno je bila v Zagrebu izredno zanimiva prireditev, ki je znova potrdila, kaj vse zmorejo ljudje, če imajo trdno voljo. To je bilo športno tekmovanje vojaških vojnih invalidov Jugoslavije. 216 hrabrih atletov brez roke ali noge je doseglo rezultate, s katerimi bi bil lahko zadovoljen vsak športnik amater. Predstavljamo vam tri take junake volje in vztrajnosti.

MALOKDO VE, DA IMAM LE ENO NOGO

»Jaz sem shodil dvakrat: prvič kot otrok in drugič pred desetimi leti, ko sem odvrgl bergle.« je rekel 80-odstotni invalid Stanimir Jovanović iz Beograda, ki ima amputirano desno nogo visoko nad kolonom. »Kako sem to dosegel? Z močno voljo in vztrajnim delom in vajo. V mojem podjetju malokdo ve, da sem brez noge.« Jovanović je najprej dobro obvladal tehniško hojo, zatem se je lotil namiznega tenisa. Izredno rad plava, toda njegov najljubši sport je smučanje. Udeležil se je smučarskih tekem na Jahorini in v Kranjski gori. »Ali vam je sport vrnil fizično moč?« so ga vprašali. »To le delno,« je odgovoril. »Sport mi je vrnil tudi psihično zdravje, to pa je nemara najvažnejše.«

ODOBKAR BREZ ROK

Zagrebian Jovica Brekić je v borbi leta 1944 izgubil obe roki — odrezati so mu jih morali pod komolecem. In vendar je vsestranski športnik. V teku na 80 metrov ima rezultat 10 sekund. Uspešno tekmuje tudi v skoku v daljino in v kegljanju, 50 metrov v bazenu preplava prej kot v eni minuti, večkrat in zelo rad igra odbojko njegov izvrstni servis je med odbojkarji dobro znan. V vztrajnim večletnim prizadevanjem je Brekić ostanke svojih rok spremenil malone v prave roke. Piše celo na pisalni stroj. V desetih letih je končal gimnazijo in diplomiral na ekonomski fakulteti. Zda je pripravila na doktorat.

100 KILOMETROV NA KOLESU — Z ENO NOGO

Pavle Doboš iz Selenče pri Novem Sadu je kot osemnajstletni fant izgubil levo nogo v vojni vihri. »Pavle je

čvrst kot granit,« pravijo opili k njemu navdušen gledalci. »Čestitam, fant moj! Zdi se mi, da sami verjamete, da imate obe nogi.« In zmagovalac Janković je odgovoril: »Meni ena noga služi toliko, kot drugi dve. Odkar mi ni treba v rokah držati zameno za drugo nogo, sem v to čedalje bolj prepričan.« Celotno strokovnjaki ortopedi so osupnili nad njegovimi brezhibnimi pokreti pri hoji. Marsikdo je pa sploh podvomil, če ima ta tekmovalac res samo eno nogo pravo.

Zavarovanje proti »veseli smrti«

Londonski »Lloyd« je znan po tem, da prevzema najbolj nenašadna zavarovanja proti nehodu, proti prihodu obiska itd. Toda ne

»Pozdravite svojo v tujini s DOLENJSKIM LISTOM!« Na ročice ima ga — hvalehni! Vas bodo za pozornost!

davno so bili nam »Lloydovi« uradniki presenečeni nad čudno zahtevo direktorja nekakega londonskega gledališča, ki se je hotel zavarovati proti nevarnosti, da kdo izmed njegovih gledalcev umre od smeha. Direktor trdi, da primeri »vesele smrti« v njegovem gledališču niti niso tako redki, v zadnjih letih je zadnja srčna kap štiri ljudi, medtem ko so se smejali tepelimi stnem na odru.

Država s 15 jeziki

Prebivalci nove samostojne države Nigerije v Afriki so mešanica raznih plemen in jezikov. Radljski program v Nigeriji dajejo v 15 jezikih, odzroma z angleščino vred v šestnajstih.

NEKAJ OKROGLIH

VRANJI POGOVOR

Vranci čepita na drevesu, kar zagledata pod nebom reaktivno letalo. »Eh, kakšno brzino imajo te letalske stvari!« vzdihuje ena. Druga je opazila, da letalo pušča za seboj dimast rep, in odgovori: »Veš, tudi ti bi tako hitro letela, če bi ti gorelo pod repom!«

DOMISELNEŽ

»Kako pa, da bi se hočete prijaviti za prvi polet na Mesec?« so vprašali študenta.

»Berem, da so na Mesecu vse stvari osemkrat lažje kot na Zemlji, pa bi šel gor opraviti izpite.«

PROTIOČITEK

»Tole je pa res čudno s temi vašimi vlakci — vedne zamudel.«

»Vi se razburjate, mi pri železnici pa lahko mirno potrpijo, da se za isto ceno vozite precej dlje časa!«

RACUNAR

»Praviš, da bi se vzela. Po mojem to ni pametno: le pomislil, koliko stroškov je potem z ločitvijo.«

OBLEKA NAREDI — PEVCA »Kako ti je ugajalo na letošnjem opatijskem festivalu popevk?«

»Največ uspeha je imel festival po mojem tretji dan, ko so bile peke najlepše oblečene.«

V VESOLJSKI DOBI

Iz velike zrelega jabolka na vrto prilize črv, pogleda na okrog in se vpraša zamisljeno: »Kdo ve, ali je življenje tudi v drugih jabolkih?«

GROŽNJA

»Veš, pravi hudo ljubosumna mlada žena možu, če mi boš nezvest, bom naredila nekaj takega, da me boš vse življenje pomnil!«

»Kaj pa bo to?« se je pozanimal mož.

»Ubila te bom!«

— Dal bom svoji hčerki petdeset milijonov frankov dote! In vi, kaj boste vi prinesli v zameno? — Dal vam bom potrdilo za te milijone!

● OGLASUJTE SE V DOLENJSKEM LISTU!

Mednarodni »Razgovor o filmu«

Dvorana »Krike« v četrti ob tri četrti na deveto zvečer. Nabito polna. Plakati po ulicah Novega mesta: »Dubrava films«, Zagreb, in Svoboda »Dušan Jereb«, Novo mesto, priredila v Domu ljudske prosvete RAZGOVOR O FILMU. (Sledijo imena sodelujočih igralcev in filmskih delavcev).

Nekaj podatkov: film »Rimska sužnja« snema v okolici Otočca italijansko filmsko podjetje Atlantica cinematografica. Glavno vlogo igra Rossana Podesta. Dubrava film — Zagreb pripravlja prireditelja, statiste, siračka — tehnično organizacijo filma. To je že tretji film, ki ga snemajo na območju našega okraja. Namen četrtkovnega razgovora je bil, seznaniti občinstvo s filmskimi igralci, ki nastopajo v »Rimski sužnji«, pokazati jim izsek iz njihovega življenja in dela.

Po pozdravnih besedah organizatorjev razgovora: predstavnika »Dubrava films« Kruna Grahica in Svobode »Dušan Jereb« Toneta Gortnarja se je

začel razgovor. Razgovor o filmu, v katerem nastopajo Italijani, Jugoslovani in Američani. Razgovor z ljudmi, ki so v delu našli skupen jezik. Prvi se je predstavil Djoka Nensadović, študent igralske akademije v Beogradu. V »Rimski sužnji« igra Lucija. Več filmov ima že za seboj: Papetan Leš, Signali nad mestom, Ne ubijaj... In kakšen poklic bi si izbral, če bi bil še enkrat »mlad?« »Igralskega znova«, se je glasil odgovor.

In tako je v lahkem, igrivem tonu potekal pogovor z našimi in tujimi igralci. Med pogovorom z igralci so dvakrat zapeli delavci Dubrava filma. Igralci so pokazali tudi nekaj svoje izurjenosti (Robin Hood zahoda — Guy Madison je streljal z lokom, dva igralca sta sabljala). Sledil je še pogovor z Rossano Podesta, ki je obrtala svojo pot do filma. Za odgovore o njenem delu v filmu je pet gledalcev dobilo nagrade, ki jim jih je izročila igralka. Razgovor je zaključil režiser »Rimske sužnje« Sergio Grieco.

Filmska igralka Rossana Podesta razdeljuje nagrade udeležencem kratkega nastopa, ki se je razvil pred gledalci v nabito polni dvorani.

Naslonjen na zid in stiskajoč si z roko desno ramo, je poročnik opazoval sivozelene sovražnikove vrste. Za trenutek se je pomislil, potem pa zgrabil telefon za zvezo: »Tukaj komandant drugega bataljona... Zahtevam ogenj! Ubogajte moje povelje!... Ogenj!«

Sredi sovražnikovih vrst je zagrmel strel, Nemci pa so začeli jurjati in se bližati strojničnemu gnezdu. Tropinjin je že videl osorne obraze s široko odprtimi usti. Premagal se je in spet pograbil strojničo. »Baterija! Prenesite ukaz: ogenj!« je v nemer poveljeval poročnik. Po Nemcih so se vsule svinčenke.

Oskalki granat so žvižgali Tropinjinu že okrog glave. Strojničnica je s treskom odletela v kot. Tropinjin je bil komaj še deset metrov od Nemcev. Poročnik je še vedno pozival baterijo in Tropinjin je razočano slišal odgovor: »Poročnik Smirnov saj nam dajete naš lastni položaj. Da se niste zmogli! Ponovite ožj!«

»Ukazujem ogenj!« je zavpil Smirnov. »Ogenj name!... Vraga, razumete: name!« Zraven okna, kjer je stal poročnik Smirnov, je tresčila granata. Roji oskalkov so se vsuli v zaklonišče. Poročnik Smirnov je spustil slušalko in se zgrudil.

Zgoraj so zaropotali koraki, vrata so se odprla. Ob Tropinjinu je blisnila granata. Padel je, z zadnjimi močmi zgrabil telefon in zavpil: »Ukazujem: ogenj name! Ogenj!«

Izstrelki so se kakor plaz vsuli na zaklonišče. »Ogenj!« je ponovil Tropinjin in omedlel. Čez pol ure so Nemci vdrl v strojnično dneздо. Eni so obstali pri vratih in oprezno merili z brzostrelkami, drugi so z baterijami osvetljevali zaklonišče in pozivali: »Rus ujet si! Pridi, pridi!«

Nihče se ni oglašil. Hitlerjanci so začeli preiskovati mrte. Poročnik, hudo ranjen, je zastokal. Hitlerjanec je vzdignil brzostrelko in razlegel se je rafal. Smirnov se je stresel in izdihnil. Vojak se je nagnil k Tropinjinu, mu pobral uro in beležnico. Obrnil je nekaj strani in jo že hotel odvreči, ko pa je opazil visokega, Nemca, mu je porogljivo vrgel beležnico: »Na, Kurt! Ti se učiš rusčino, skušaj prebrati!«

Kurt je ujel beležnico in jo dvignil proti svetlobi, ki je lila skozi odprtino. Obrnil je nekaj listov.

»SANIT« je glasno prebral z velikimi črkami napisano besedo in spet obrnil nekaj listov. Ko je opazil formulo neke kemične spojine, je pomislil: »Gotovo je bil kemik! Hotel je pogledati tega Rusa, ki je bil kemik, kot njegov brat, ki je nedavno padel na ruski fronti. Stopil je k Tropinjinu in mu z baterijo posvetil v obraz.

Rus je bil mlad, istih let kot Kurtov brat. Le lase sta imela različne. Nenadoma je Rus odprl oči. Kurt Wiener se je odmaknil. »Vode,« je potihlo zaprosil Tropinjin, ne vedoč, kje je.

Kurt je nehoti prijel čuturo, v tem trenutku pa je nekdo zavpil zgoraj: »Hej Kurt! Pridi ven. Kaj čakaš? Misiš, da boš še kaj našel notri?« Smo že mi prebrskali.« Nekaj vovkav se je naglas zasmajalo. Kurt je z Rusovo beležnico v roki pohitel iz zaklonišča.

Drugo poglavje

Vojna je odvršala in Kurt Wiener se je iz ruskega ujetništva vrnil v zahodni Berlin. Hiša, v kateri je živel pred vojno, je bila porušena in družina si je uredila stanovanje v kleti.

Na ženina vprašanja o življenju v ujetništvu je Kurt odgovarjal tako, kakor da mnogih stvari ne more razumeti. »Dajali so nam dobro hrano kakor drugim delavcem v isti koloniji.«

»Ni mogoče!« se je čudila žena. »Prav res. Imeli smo normo in kdor je več naredil, je več dobil.«

Tretji dan po vrnitvi je šel Kurt iskati delo. Mesto je bilo v ruševinah. Stara poslopja so bila izravnana z zemljo, tu pa tam so jeklene konstrukcije nebotičnikov strelje v zrak kot tipalke pošastnih bitij v smrtmarni hropenju. Okna brez šip, razbiti zidovi, razrite ulice in pločniki, od kroglj preklunjena izločbe — vse je pričalo o strahotnih borbah. Po mestu so brezobzirno drveli vojaški policijski džipi.

Kurt se je pozno vrnil domov. Dela ni našel.

Cez nekaj dni je vzel kos obleke, zavil proti Reichstagu in se izgubil v množici. Tukaj, zraven obmejnih kamnov in betonskega stopnišča zgorlega Reichstaga so mednarodni črnoobzrijanci trgovali z vsem mogočim: s pudrom, z rokavicami, s slikami iz Louvra. Obleka se je prodajala za živež. Dober suknič je veljal samo funt konjskih klobas.

S sukničjem čez roko se je Kurt ustavil ob visokem vovaku, ki je imel v roki deset ur. Ni stal dolgo, ko ga je nekdo pocukal za rokav. Obrnil je in zagledal pred sabo malo nižjega spodobno oblečenega možkega. Ta je potipal Kurtov suknič in vprašal: »Je naprodaj?«

»Zamenjam,« je potihlo odgovoril Kurt. »Za živež.«

»Škoda. Rad bi ga kupil. Potrebujem ga.« Pogledal je na okrog in pošepeetal: »Vsak čas bo zima, jaz sem pa še zmeraj v tem vojaškem plašču.«

»Saj sukničji tudi meni ni odveč, pa kaj hočem.«

»Veste, bil sem v ujetništvu. Kaj pa vi?« Pogledal je Kurta v obraz in dodal: »Kako, da ste bili tudi vi.«